

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
**ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ
ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ**

виконала:

студентка спеціальності

071 “Облік і оподаткування”

Сулим Таня Петрівна

науковий керівник:

к.е.н., доц. Шкроміда В.В.

рецензент:

д.е.н., проф. Щур Р.І.

Івано-Франківськ – 2024

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Інститут, факультет економічний
Кафедра обліку і оподаткування
Освітній рівень “магістр”
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Іван БАЛАНЮК
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ “ 29 ” листопада 2023 р
(підпис) (дата)

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ

Сулим Тані Петрівни

Тема роботи Облік, аналіз та оподаткування експортно-імпортних операцій підприємств

Керівник роботи: к.е.н., доц. Шкроміда Віталій Васильович

2. Перелік питань, які потрібно розробити (детальний план дипломної роботи):
- розглянути теоретичні засади організації та ведення обліку зовнішньоекономічних операцій;
 - вивчити нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування експортно-імпортних операцій;
 - ознайомитись з документуванням ЗЕД на підприємстві;
 - провести аналіз експортно-імпортних операцій на підприємстві;
 - розглянути шляхи підвищення ефективності діяльності.

Дата видачі завдання _____ 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1 “Теоретичні основи обліку та оподаткування зовнішньоекономічних операцій підприємства”	18.03.2024 р.	
2	Розділ 2 “Організаційні і методичні особливості обліку зовнішньо-економічних операцій у ПП “Золотопотіцьке”	28.06.2024 р.	
3	Розділ 3 “Аналіз експортно-імпортних операцій та підходи до підвищення фінансової ефективності підприємства “Золотопотіцьке”	15.11.2024 р.	

Студент _____

Сулим Т.П.

Керівник роботи _____

Шкроміда В.В.

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

наукового керівника, доцента, кандидата економічних наук
Шкромиди Віталія Васильовича
на кваліфікаційну роботу студентки 2-го курсу групи ОО(з)-М2
Сулим Тані Петрівни
на тему
«Облік, аналіз та оподаткування експортно-імпортних операцій підприємств»

Обрана тема кваліфікаційної роботи є надзвичайно актуальною, оскільки в умовах глобалізації та посилення конкуренції зовнішньоекономічна діяльність набуває вирішального значення для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємств. Правильна організація обліку та аналізу експортно-імпортних операцій, а також дотримання вимог податкового законодавства є ключовими елементами ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Виходячи зі змісту, слід зазначити, що робота здобувачки є структурована, має мету дослідження і завдання для її досягнення, сформульовано висновки.

У першому розділі авторка розглянула теоретичні аспекти організації обліку зовнішньоекономічних операцій, дослідивши нормативно-правове регулювання та специфіку оподаткування таких операцій. У другому розділі досліджено організаційні і методичні особливості обліку зовнішньоекономічних операцій у ПП «Золотопотіцьке», а саме в частині первинного оформлення експортно-імпортних операцій, їх синтетичного та аналітичного обліку, а також порядку формування фінансової і податкової звітності зовнішньоекономічної діяльності. У третьому розділі авторкою проведено аналіз динаміки та структури експортно-імпортних операцій сільськогосподарського підприємства, а також оцінку рентабельності його зовнішньоекономічної діяльності у контексті підвищення ефективності бізнесу.

Аналізуючи подану магістерську роботу та отримані результати проведеного дослідження, можна виділити ряд зауважень.

1. У роботі є ряд цитувань тексту, посилання по яких не відповідають літературним джерелам зі списку використаної літератури.

2. Окремі пункти роботи відповідно до своїх назв потребують кращого розкриття. Особливо це стосується пунктів другого розділу роботи.

3. У пункті 2.2 на досить низькому рівні розкрито особливості синтетичного та аналітичного обліку експортно-імпортних операцій на досліджуваному підприємстві.

4. Пункт 3.3 присвячений аналізу рентабельності експортно-імпортних операцій підприємства. Проте, у вказаному пункті роботи немає жодної таблиці та жодних аналітичних розрахунків, присвячених проведенню такого роду аналізу.

5. Ряд ілюстрованого матеріалу, поданого в роботі, потребує компактності та дотримання єдиних вимог до оформлення.

В цілому, кваліфікаційна робота має ряд недоліків і зауважень, серед яких, на жаль, є суттєві для такого виду робіт.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Сулим Тані Петрівни на тему «Облік, аналіз та оподаткування експортно-імпортних операцій підприємств» є завершеним самостійним науковим дослідженням та відповідає встановленим вимогам. Робота з урахуванням наведених зауважень може бути допущена до захисту, а її авторка заслуговує на присудження другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Науковий керівник,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

В. В. Шкроміда

«27» листопада 2024 р.

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

студентки 2-го курсу групи ОО(з)-М2 Сулим Тані Петрівни
на тему «Облік, аналіз та оподаткування експортно-імпортних операцій
підприємств»

Актуальність теми кваліфікаційного дослідження зумовлена глобалізацією економіки та посиленням міжнародної торгівлі, що вимагає ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. Правильний облік і аналіз цих операцій забезпечує точне визначення фінансових результатів та ефективне планування податкових зобов'язань, що має критичне значення для стабільності підприємства. Крім того, зміни в податковому законодавстві та міжнародних угодах постійно вимагають адаптації підходів до оподаткування експортно-імпортних операцій.

Об'єктом дослідження у магістерській роботі є відображення в обліку, аналізу та оподаткуванні експортно-імпортних операцій на прикладі діяльності ПП «Золотопотіцьке».

Предметом дослідження є методичні та практичні аспекти обліку, аналізу та оподаткування експортно-імпортних операцій.

Автором здійснено глибоке дослідження обраної теми. У роботі розкрито основи відображення експортно-імпортних операцій в системі обліку і звітності діючого сільськогосподарського підприємства, проведено аналіз динаміки та структури його зовнішньоекономічної діяльності. Практична частина роботи присвячена розробці рекомендацій щодо для підвищення рентабельності експортно-імпортних операцій.

Варто відзначити логічну структуру роботи, послідовність викладу матеріалу та обґрунтованість висновків. Усі поставлені завдання виконано. При цьому автором використано широкий спектр джерел, що базуються на сучасній нормативно-правовій базі, економічній літературі та практичних даних.

Серед зауважень можна зазначити, що в роботі доцільно було б ширше висвітлити аспекти аналітичного обліку експортно-імпортних операцій, які б дозволили детальніше зрозуміти аналітичну інформацію для ефективного управління підприємством. Однак це не знижує загальної якості виконаного дослідження.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Сулим Тані Петрівни на тему «Облік, аналіз та оподаткування експортно-імпортних операцій підприємств» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, яке має як

освітню, так і практичну цінність. Робота відповідає встановленим вимогам, може бути допущена до захисту, а її автор заслуговує на присудження другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент,
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Щур Р.І.

28 листопада 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Теоретичні засади організації і ведення обліку зовнішньоекономічних операцій: сутність досліджуваних категорій.....	5
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування ЗЕД	14
1.3. Особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій.....	20
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ І МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У ПП «ЗОЛОТОПОТІЦЬКЕ»	28
2.1. Документування зовнішньоекономічних операцій в обліку.....	28
2.2. Синтетичний та аналітичний облік експортно-імпортних операцій у розрізі потреб управління	36
2.3. Фінансова та податкова звітність ЗЕД.....	43
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «ЗОЛОТОПОТІЦЬКЕ»	53
3.1. Аналіз динаміки та структури експортно-імпортних операцій в господарському процесі.....	53
3.2. Аналіз показників ділової активності та грошового потоку від зовнішньоекономічних операцій	57
3.3. Аналіз рентабельності експортно-імпортних операцій та підходи до підвищення його інформативності	63
Висновки до розділу 3	65

ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	72
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах глобалізації та інтеграції економік, експортно-імпортні операції стають важливим елементом функціонування підприємств. Вони впливають на розвиток не лише окремих суб'єктів господарювання, але й на загальний економічний стан країни. Однак, здійснення зовнішньоекономічної діяльності супроводжується певними проблемами обліку, аналізу та оподаткування, що виникають через складність законодавчого регулювання та постійні зміни в нормативно-правовій базі. Критичний аналіз наукових та нормативно-правових джерел свідчить про наявність суперечностей між існуючими підходами до обліку ЗЕД та реальними потребами підприємств. Це обумовлює необхідність подальшого дослідження і вдосконалення системи обліку та оподаткування експортно-імпортних операцій, що робить обрану тему актуальною та доцільною для дослідження.

Метою даного дослідження є удосконалення теоретичних підходів та практичних аспектів обліку, аналізу та оподаткування експортно-імпортних операцій підприємств, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності їх ведення.

Для досягнення мети дослідження були поставлені такі завдання:

- розглянути теоретичні засади обліку експортно-імпортних операцій;
- дослідити основні методи аналізу експортно-імпортової діяльності підприємств;
- дати характеристику нормативно-правовому регулюванню оподаткування ЗЕД в Україні;
- провести критичний аналіз існуючих підходів до обліку та оподаткування експортно-імпортних операцій;
- виявити основні проблеми, пов'язані з веденням ЗЕД, та запропонувати шляхи їх вирішення;

- обґрунтувати рекомендації щодо вдосконалення облікових та податкових підходів у зовнішньоекономічній діяльності;

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність підприємства, що здійснює експортно-імпортні операції.

Предметом дослідження є методичні та практичні аспекти обліку, аналізу та оподаткування експортно-імпортних операцій.

Для досягнення мети дослідження було використано низку наукових методів: метод аналізу і синтезу для дослідження теоретичних аспектів обліку та оподаткування; порівняльний метод для вивчення різних підходів до ведення обліку ЗЕД; методи статистичного аналізу для оцінки ефективності експортно-імпортних операцій; критичний аналіз для виявлення проблем в нормативно-правовому регулюванні.

Практичне значення одержаних результатів. Результати даного дослідження можуть бути використані у практичній діяльності підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, для вдосконалення системи обліку та оподаткування експортно-імпортних операцій. Також запропоновані рекомендації можуть бути впроваджені у навчальних програмах економічних спеціальностей для підготовки фахівців у сфері міжнародної економіки.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні засади організації і ведення обліку зовнішньоекономічних операцій: сутність досліджуваних категорій

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) відіграє важливу роль у розвитку економіки будь-якої країни, особливо в умовах глобалізації, яка стимулює міжнародний обмін товарами, послугами, капіталом та технологіями. Важливим елементом зовнішньоекономічної діяльності є організація та ведення обліку зовнішньоекономічних операцій, оскільки це дозволяє забезпечити повну, достовірну та своєчасну інформацію для управління такими процесами.

Зближення економіки України із світовим господарством, її участь у різних видах міжнародного підприємництва підвищує роль експортно-імпортних операцій окремих підприємств. Зовнішньоекономічна діяльність є важливим елементом механізму управління зовнішньоекономічними відносинами, які проявляються у формах обміну товарами, продукцією між країнами.

Для здійснення дослідження бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зовнішньоекономічної діяльності, необхідно роз'яснити значення поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємства». Концептуальні підходи до трактування поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємства» відображені в таблиці 1.1.

Розглянувши декілька підходів до визначення сутності зовнішньої діяльності, можна відокремити основні елементи :

- діяльність будується на взаємовідносинах вітчизняних підприємств із зарубіжними контрагентами
- формуються міжнародні економічні зв'язки, які сприяють розвитку економіки підприємства, яке здійснює експортно-імпорту діяльність та країни в

цілому;

- здійснення є неможливим без перетинання митного кордону України майном або робочою силою;

- діяльність будується на принципах взаємної вигоди сторін та дотриманні положень міжнародного законодавства.

Зовнішньоекономічну діяльність підприємства можна вважати процесом, що відбувається на зовнішньому ринку шляхом реалізації зовнішньоекономічних зв'язків.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємства» в законодавчих документах та науковій літературі

Автор, джерело	Тлумачення
Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1]	Зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів, що побудована на взаємовідносинах між ними, має місце і на території України, і за її межами
Господарський кодекс України [2]	Зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання являється господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном або робочою силою
М.І. Дідівський [3]	Зовнішньоекономічна діяльність – це розвиток економічних відносин між країнами, що здійснюють зовнішню торгівлю, міграцію капіталів і робочої сили; формують міжнародні науково-технічні та виробничі зв'язки
Л.А. Швайка [4]	Зовнішньоекономічна діяльність – це сукупність відносин суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарювання, побудованих на принципах взаємної вигоди, еквівалентного обміну і

	дотримання положень міжнародного права
Л.Г. Мельник [5]	Зовнішньоекономічна діяльність – сфера економічної діяльності держави і підприємств, яка тісно пов'язана із зовнішньою торгівлею, експортом та імпортом товарів, іноземними кредитами та інвестиціями, здійсненням спільних з іншими країнами проектів

Джерело: узагальнено автором на підставі [1, 2, 3, 4,5]

Зовнішня торгівля є однією з основних форм зовнішньоекономічної діяльності, що відіграє важливу роль у зміцненні економіки країни, підвищенні рівня життя населення та посиленні позицій держави на міжнародній арені. Таким чином, українське підприємство, що займається експортом товарів, виступає як експортер. Для продавця не має значення, як покупець буде використовувати продукцію: чи залишить її на внутрішньому ринку, чи реалізує в третій країні, — для експортера це залишається експортною операцією. Основними характеристиками експортної операції є укладення договору з іноземним партнером і переміщення товару через кордон країни-експортера, а факт експорту підтверджується при перетині державного митного кордону.

Експортна операція являє собою комерційну діяльність з продажу та передачі прав власності на товари, роботи чи послуги іноземному контрагенту [6]. Серед видів експортних операцій виділяють такі: експорт за міжурядовими угодами, державними контрактами, на умовах державного чи комерційного кредиту, компенсаційного договору, бартеру, а також експорт у рамках надання допомоги.

Юридичні особи мають право здійснювати експорт за таких умов [7]:

- експортні операції повинні бути передбачені статутними документами підприємства;

- договір на експорт має відповідати законодавчим вимогам;
- при складанні експортного контракту слід враховувати обмеження, квоти та ліцензії, передбачені законодавством України.

Методологія обліку експортних операцій базується на принципах бухгалтерського обліку і фінансової звітності, затверджених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» [8]. Особливо важливим є принцип нарахування та відповідності доходів і витрат: витрати повинні співвідноситися з доходами, отриманими в цьому ж звітному періоді. Дохід і витрати враховуються на момент їх виникнення, незалежно від фактичного надходження коштів [9].

Аналітичний облік експорту може здійснюватися за країнами-експортерами (в алфавітному порядку), всередині яких – за постачальниками, кількістю контрактів і документів до сплати, а також за покупцями, платежами та валютою розрахунків.

Згідно з Митним кодексом України, імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, у рамках якого іноземні товари після сплати всіх встановлених митних платежів і виконання необхідних митних формальностей отримують дозвіл на вільний обіг на митній території України [10].

Відповідно до Митного кодексу України [11], імпортна операція – комерційна діяльність, що пов'язана з закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх наступної реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності. Виходячи з цього, експортна операція – комерційна діяльність, пов'язана з продажем та вивезенням за кордон товарів, робіт, послуг для передачі їх у власність іноземному контрагенту.

Порядок проведення імпорتنих операцій залежить від численних факторів, пов'язаних із їхньою специфікою. Тому важливо зрозуміти суть імпорتنих операцій перед тим, як розглядати порядок їхнього здійснення.

Імпортні операції являють собою комплекс економічних, фінансових і правових дій, що регулюють відносини між різними партнерами на комерційній основі та спрямовані на виконання зовнішньоекономічного договору (контракту).

Відповідно до основних положень класифікації контрактів, імпортні операції можуть бути класифіковані за кількома категоріями (рис. 1.1). Об'єктами імпортних операцій є матеріальні товари, роботи та послуги, зокрема результати виробничої та науково-технічної співпраці, що набувають статусу товару. Під «товаром» у цьому контексті розуміють будь-яке рухоме чи нерухоме майно, роботи та послуги, які є предметом зовнішньоекономічного договору (контракту).

У загальному розумінні імпорт – це купівля українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності у іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів із ввезенням їх на територію України. Експорт представляє собою продаж товарів чи послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення продукції за межі митних кордонів України з метою отримання доходів від виробничої або інших форм господарської діяльності.

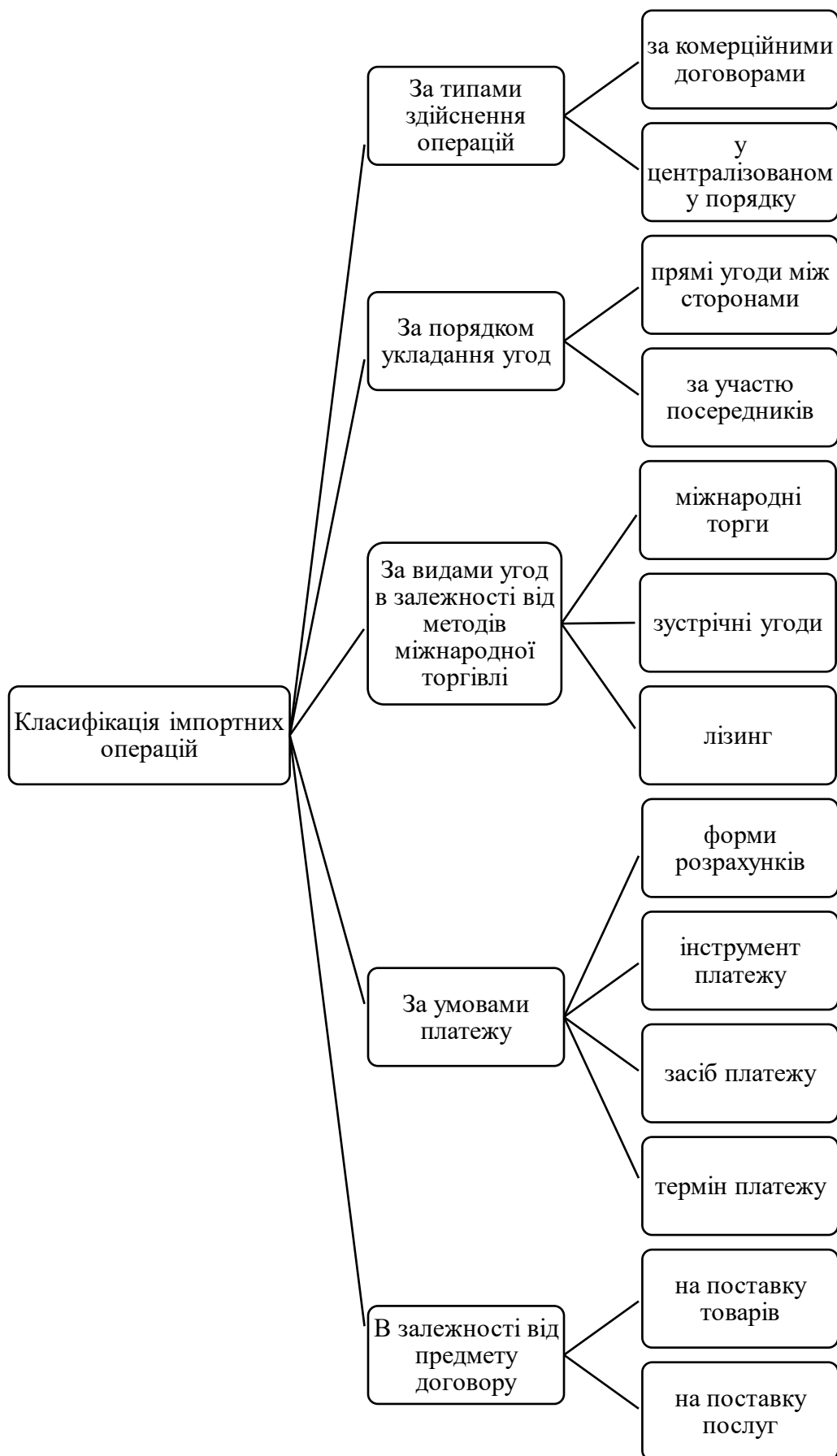

Рис. 1.1. Класифікація імпорتنих операцій

Суб'єктами експортно-імпоротної діяльності є суб'єкти господарської діяльності всіх форм власності, які здійснюють зовнішньоекономічні операції самостійно з закордонними партнерами. Об'єктами здійснення вважаються всі процеси обміну товарами та послугами відповідно до чинного законодавства.

Виходячи з того, що зовнішня діяльність є досить різноманітною необхідно забезпечити її належний облік. Враховуючи особливості здійснення операції із зовнішньоекономічної діяльності, основною метою їх обліку є формування необхідного релевантного обліково-аналітичного забезпечення для внутрішніх та зовнішніх користувачів, спрямованого на прийняття виважених управлінських рішень щодо підвищення ефективності міжнародних операцій, посилення ефективності діяльності підприємств.

Завданнями обліку експорту та імпорту є [12]:

- достовірне відображення інформації в документах, відображення протягом звітного періоду об'єктів обліку на рахунках;
- організація матеріальної відповідальності, здійснення контролю за збереженням цінностей та валютних коштів;
- встановлення об'єктивних цін на товари та послуги, що підлягають імпорту;
- забезпечення повноти розрахунків між сторонами, враховуючи нестабільність валют та інфляційні процеси.

Організація, а також її здійснення вимагає дотримання наступних цілей і вимог:

- відображення операцій з валютою в бухгалтерському обліку одночасно у валюті їх здійснення і у валюті звітності за курсом НБУ на дату проведення операції;
- своєчасне звітування перед податковими і статистичними органами про результати діяльності підприємства;
- здійснення правильних та своєчасних розрахунків за зовнішньоторговельними операціями.

Оподаткування зовнішньоекономічних операцій залежить від характеру операцій, географії діяльності та чинного податкового законодавства країн, між якими відбуваються господарські відносини. До основних видів зовнішньоекономічних операцій належать:

- експорт – постачання товарів та послуг за межі національної економіки;
- імпорт – ввезення товарів та послуг з-за кордону;
- інвестиції – вкладення капіталу в економіку інших країн;
- оренда та лізинг – використання активів, що надаються у тимчасове користування суб'єктами ЗЕД з інших країн;
- трансфер технологій – передача технологій між країнами з метою розвитку виробництва та науково-технічної кооперації.

Аналіз експортно-імпортних операцій підприємства [13] являє собою комплексне системне вивчення проведення міжнародних комерційних операцій, функціонування відповідних структурних підрозділів підприємства з метою об'єктивної оцінки досягнутих результатів, виявлення причин відхилення та шляхів підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

ЗЕД має свої специфічні риси, що відрізняють її від внутрішньоекономічних процесів. Це пов'язано із складнощами у регулюванні міжнародних відносин, впливом митних і валютних обмежень, відмінностями у податковому законодавстві, культурними особливостями і навіть політичними ризиками. Тому в рамках організації зовнішньоекономічної діяльності важливою є систематична організація її обліку, яка дозволить знизити ризики та підвищити ефективність діяльності на міжнародних ринках.

Облік зовнішньоекономічних операцій – це система збору, обробки та аналізу інформації про господарські операції суб'єктів господарювання, які здійснюються з іноземними контрагентами. Головна мета ведення обліку ЗЕД полягає у наданні керівництву підприємства інформації для прийняття

стратегічних рішень, забезпечення прозорості фінансової звітності та дотримання законодавчих норм різних країн.

До зовнішньоекономічних операцій належать експортно-імпортні операції, валютні операції, операції з міжнародного перевезення товарів, оренди, ліцензування та інвестування. Всі ці види діяльності мають свої особливості ведення бухгалтерського обліку, що зумовлює необхідність спеціальних знань для фахівців у сфері обліку.

Різні види зовнішньоекономічних операцій мають свої особливості в обліку, що зумовлює необхідність врахування специфіки кожної операції:

- облік експорту товарів і послуг вимагає уваги до правильного оформлення митної декларації та врахування експортного ПДВ. Важливо також стежити за строками надходження валютної виручки і враховувати можливі курсові різниці;

- при імпорті товарів і послуг потрібно правильно відображати їхню вартість, включаючи митні збори, акцизи, витрати на транспорт і страхування. Також важливо своєчасно оплачувати імпортні товари, використовуючи різні форми розрахунків, наприклад, акредитиви або банківські перекази;

- облік міжнародного лізингу та оренди передбачає коректне відображення операцій з використання активів, наданих в оренду між країнами. Потрібно враховувати тривалість контрактів і умови сплати лізингових платежів;

- облік міжнародних інвестицій включає відображення операцій з придбання або продажу активів за кордоном, розподіл доходів від інвестицій, а також вплив валютних курсів на вартість цих активів.

Організація обліку зовнішньоекономічних операцій є важливим і складним процесом, що потребує глибоких знань як у сфері міжнародної бухгалтерії, так і в законодавстві країн, з якими здійснюється співпраця. Системний і правильний облік зовнішньоекономічної діяльності сприяє не

тільки підвищенню прозорості та ефективності управління підприємствами, але й зниженню ризиків, пов'язаних з міжнародною економічною діяльністю [14].

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) є надзвичайно важливою складовою для підприємств, що прагнуть вийти на міжнародний ринок і розширити свої економічні можливості. Проте, ефективне ведення ЗЕД потребує детального обліку всіх операцій, знання міжнародного та національного законодавства, а також врахування ризиків. Системний і чіткий підхід до обліку ЗЕД допомагає забезпечити прозорість фінансових звітів, знизити ризики, пов'язані з валютними та митними питаннями, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення. Це особливо важливо для українських підприємств, що прагнуть не лише до успіху на національному рівні, а й до конкурентоспроможності на міжнародній арені.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування ЗЕД.

У сучасних умовах майже всі підприємства співпрацюють з іноземними партнерами, що вимагає правильного обліку цих операцій згідно з законодавством.

Зовнішньоекономічна діяльність є важливою для розвитку національної економіки та інтеграції країни в світове господарство. Регулювання обліку та оподаткування ЗЕД в Україні є критичним і потребує дотримання національних і міжнародних стандартів.

Основним законодавчим документом, що регулює правові основи зовнішньоекономічної діяльності українських суб'єктів господарювання, є Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1]: . Цей закон визначає основні принципи ЗЕД в Україні, зокрема зовнішню торгівлю, економічне та науково-технічне співробітництво, а також надання послуг згідно з міжнародними нормами та угодами.

Основні положення Закону включають:

- Свободу ЗЕД за умови дотримання законодавства.
- Укладання угод на основі зовнішньоекономічних договорів, що відповідають національним і міжнародним вимогам.
- Правила митного регулювання.

Крім цього, важливими нормативно-правовими актами, що регулюють облік та оподаткування ЗЕД, є:

1. Податковий кодекс України (ПКУ) – регулює оподаткування всіх видів діяльності, зокрема ЗЕД, визначаючи порядок нарахування податків на доходи, прибуток, ПДВ та акцизних зборів [15].

2. Митний кодекс України – регламентує митне оформлення товарів, сплату митних платежів та застосування митних режимів.

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» – визначає правила ведення бухгалтерського обліку та специфіку обліку операцій ЗЕД [16].

4. Національні стандарти бухгалтерського обліку (НСБО) – встановлюють правила обліку валютних операцій, імпорتنих та експортних угод [17].

Оподаткування ЗЕД в Україні здійснюється відповідно до Податкового кодексу, що регламентує порядок обчислення податків і зборів для суб'єктів ЗЕД. Регулювання обліку та оподаткування ЗЕД є складним процесом, що охоплює широкий спектр законодавчих актів.

Законодавчі акти також передбачають тарифні та нетарифні заходи, такі як митні тарифи, квоти, ліцензування та заборони, що застосовуються до імпорту. Імпортовані товари повинні відповідати українським стандартам або міжнародним, якщо національних норм немає.

Пріоритети державної політики включають захист вітчизняних виробників, пільговий режим для імпорту високотехнологічного обладнання та прозорість митних процедур.

Закон встановлює принципи імпортої та експортої діяльності та її оподаткування, особливості регулювання імпортоїх операцій, спеціальні режими, ліцензування та квотування для певних товарів і для захисту вітчизняних товаровиробників. Цей Закон також забороняє ввезення певних видів товарів, захищає права та законні інтереси держави та інших суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також встановлює види та форми відповідальності при здійсненні імпортоїх діяльності та зовнішньоекономічної діяльності в цілому.

Імпорт (імпорт товарів) — це купівля українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності товарів у іноземних суб'єктів господарської діяльності з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів для власного споживання установами України, розташованими за її межами.

Регулювання імпорто-експортоїх операцій здійснюється за допомогою міжнародних норм, законодавчих документів України, тарифного та нетарифного регулювання, валютного, фінансового та кредитного регулювання, рішень недержавних органів управління економікою та укладених угод між суб'єктами ЗЕД.

Чинне законодавство регулює укладання, реєстрацію, оформлення зовнішньоекономічних договорів. При укладанні таких договорів слід керуватися також Цивільним кодексом України [18], Господарським кодексом України, Декретом КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» [19], Законом «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», Законом «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій».

Облікове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств передбачає дотримання вимог законодавства, оскільки порушення може призвести до негативних наслідків для суб'єктів ЗЕД та посадових осіб.

Облік імпорتنих операцій має відповідати вимогам законодавства та стандартам бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 15 «Дохід».

Переміщення товарів через митний кордон України регулюється Митним кодексом України, який визначає імпорт як митний режим, при якому іноземні товари після сплати митних платежів випускаються для вільного обігу на митній території України.

При імпорті товарів нараховуються та сплачуються мито, акцизний податок і ПДВ. Справляння митних платежів регулюється Податковим кодексом України та Митним кодексом України. Встановлення пільг і зміна ставок мита здійснюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Для захисту вітчизняного виробника від демпінгового та субсидованого імпорту були прийняті закони: «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну».

Порядок здійснення розрахунків у іноземній валюті регулюється Законом «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» [20] та П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [21].

Правове регулювання імпорتنих операцій поділяється на тарифне (митний тариф) і нетарифне (квоти, ліцензії, субсидії, антидемпінгові заходи).

Застосування тарифних заходів базується на нормативних положеннях, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність, а також Гармонізований системі опису та кодування товарів, запровадженій Брюссельською конвенцією. Вона включає товарні позиції, підпозиції та цифрові коди, згруповані за певними ознаками.

Що стосується нетарифного регулювання, існує понад п'ятдесят форм і методів обмежень. До них відносяться:

- Заборони експорту та імпорту – відкриті та закриті. Часткові заборони можуть бути безумовними та умовними.
- Кількісні обмеження – квотування та ліцензування. Квота – це обмеження імпорту в обсязі на певний період.

Європейський Союз відкрив ринок для української продукції та скасував мита на 95 % товарів з України. ЄС також встановив тарифні квоти на аграрну продукцію. Це дозволяє знизити конкуренцію на внутрішньому ринку, зберігаючи стимули для вітчизняних виробників [22].

Митний тариф України побудований за принципом тарифної ескалації, де рівень мита зростає залежно від ступеня оброблення продукції. Середньоарифметична ставка митного тарифу до вступу в СОТ становила 6,51 %, після вступу – 6,28 %.

Митні платежі захищають конкретні галузі від зовнішніх конкурентів, але можуть впливати на споживачів. Зниження мит для імпорту високотехнологічного обладнання важливе для оновлення виробництва. Посилення контролю за митною вартістю та заохочення імпорту якісних товарів також необхідні.

Імпорт товарів в Україну можливий тільки за умови відповідності технічним, фармакологічним, санітарним, екологічним стандартам. Іноземні сертифікати визнаються лише, якщо це обумовлено міжнародними договорами. При відсутності національних стандартів застосовуються міжнародні.

Технічні, фармакологічні, санітарні, фітосанітарні, ветеринарні та екологічні вимоги не повинні створювати нетарифні бар'єри для зовнішньоекономічної діяльності.

Успіх зовнішньоекономічної діяльності залежить від конкурентоспроможності вітчизняної продукції та дотримання норм на зовнішніх ринках. Для правильного обліку імпортних операцій необхідно враховувати вимоги валютного, митного та податкового законодавства. Порушення норм веде до штрафів та втрати ділової репутації [23].

Зовнішньоекономічна діяльність України залежить від багатьох чинників. Проблеми: відсутність належних зв'язків між виробниками експортних товарів та посередниками, торговельні розбіжності, недоліки у національній інфраструктурі. Держава має впроваджувати коригувальні механізми для усунення неузгодженостей.

Регулювання експортної діяльності здійснюється згідно з Законом «Про зовнішньоекономічну діяльність», який встановлює принципи, права, обов'язки, види діяльності, економічні відносини з іншими країнами. Експорт стимулює доходи та зайнятість, однак іноді обмежується через економічні чи політичні причини. Методи регулювання включають митно-тарифне та нетарифне регулювання.

Причини обмеження експорту:

- національна безпека,
- збереження цінних ресурсів.

В Україні є значні перешкоди для експортерів: надмірні витрати часу та коштів на підготовку документів, високі витрати на реєстрацію. У 2016 році Україна займала 115 місце у рейтингу легкості міжнародної торгівлі через значні витрати на переміщення товарів через кордон.

Експортні договори регулюються МЗС, Конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Розрахунки в іноземній валюті контролює Нацбанк України. Затверджено 90-денний термін для експортних розрахунків, з окремими виключеннями.

Базисні умови поставок регулюються ІНКОТЕРМС-2010 [24], які встановлюють зобов'язання сторін. Дата доходу за експортною операцією фіксується відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід». Експорт оподатковується ПДВ за нульовою ставкою.

Митне оформлення регулюється Митним кодексом України та іншими нормативними актами. Експортні операції враховуються за НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» або МСБО 21.

Зовнішньоекономічна діяльність є ключовою формою відносин між Україною та іншими країнами. Вона вимагає гармонізації законодавства з міжнародними нормами для забезпечення інтеграційних процесів. Низька інвестиційна привабливість, неефективне регулювання та погана інфраструктура стримують експорт, але їх усунення стимулюватиме розвиток.

1.3. Особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) є однією з найважливіших складових сучасної економіки, яка охоплює різноманітні види співпраці між суб'єктами господарювання різних країн. Однак однією з ключових особливостей зовнішньоекономічних операцій є їхня податкова специфіка, яка потребує чіткого розуміння міжнародного та національного законодавства. Оподаткування ЗЕД має багато нюансів, які можуть істотно вплинути на фінансові результати підприємства, його податкове навантаження та конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Особливості оподаткування в кожній з цих операцій можуть суттєво відрізнятися, залежно від законодавства, угод про уникнення подвійного оподаткування, а також правил міжнародної торгівлі, таких як правила Світової організації торгівлі (СОТ).

В Україні імпорт товарів підлягає оподаткуванню податком на додану вартість (ПДВ) [25]. Податкові зобов'язання виникають на момент подання митної декларації для митного оформлення, а імпортер зобов'язаний сплатити ПДВ до або в день подачі цієї декларації. Важливою є база оподаткування ПДВ, яка визначається на основі договірної вартості товару, але не може бути меншою за митну вартість, враховуючи мито та акцизний податок. Для перерахунку вартості товарів у гривні для цілей ПДВ використовується курс НБУ, що діє на дату подання митної декларації.

Імпорттери можуть отримати «імпортний» кредит з ПДВ за певних умов. Головною умовою є сплата ПДВ на митниці та надання податкової накладної, яка підтверджує таку сплату. Податковий кредит зазначається в декларації з ПДВ у відповідних рядках залежно від ставки. При цьому, імпортери не можуть відкладати податковий кредит, і правило «1095 днів» до нього не застосовується.

Оскільки несплата ПДВ на митниці може призвести до неможливості включення суми ПДВ до податкового кредиту, імпортери повинні бути уважними до термінів сплати. Також слід враховувати різні ставки ПДВ, зокрема, на лікарські засоби та медичні вироби, які оподатковуються за ставкою 7% при виконанні певних умов.

Щодо експортних операцій, то вони оподатковуються за нульовою ставкою ПДВ, що означає відсутність ПДВ на експортні продажі. Однак експортери можуть претендувати на повернення вхідного ПДВ, за умови, що вони здійснюють тільки експортну діяльність, не маючи необхідності відшкодовувати ПДВ [26].

База оподаткування експортних операцій визначається на основі договірної вартості товару, зазначеної в митній декларації. Вартість товару розраховується по курсу НБУ, що діє на момент подачі декларації. Податкові зобов'язання виникають на дату оформлення митної декларації, яка фіксує факт перетину митного кордону України. Цей процес завершується, коли митна декларація отримує офіційне підтвердження через електронний підпис або відбиток митної печатки.

Усі сфери життя держави сьогодні повинні відповідати суворим вимогам та адаптуватися до потреб воєнного часу, і система оподаткування не є винятком, а, скоріше, підтверджує загальне правило. Необхідно знайти баланс між інтересами бізнесу та суспільства, встановивши таке податкове навантаження, яке забезпечуватиме стабільне наповнення державного бюджету.

Крім того, реформи охопили і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, оскільки війна є непередбачуваним фактором, що безпосередньо впливає на експортно-імпортні операції України та інших країн, погіршує логістичні зв'язки, створює дефіцит товарів для постачання тощо.

Говорячи про експорт, який приносить значну частину доходів національної економіки, слід зазначити, що через військові дії зовнішня торгівля України майже зупинилася. Знищення виробничих потужностей, міграція робочої сили значно зменшили обсяги виробництва.

Окуповані південні території зірвали посівну кампанію і збір урожаю, а втрачений доступ до Чорного та Азовського морів значно обмежив обсяги експорту та імпорту. Світовий банк прогнозував скорочення зовнішньоекономічної діяльності до кінця 2022 року – було зниження експорту на 80% та імпорту на 70%. Це мало прямий вплив на економіку та добробут населення, а оскільки Україна є одним із найбільших світових експортерів соняшникової олії та зернових культур, відсутність цих товарів на ринку може спричинило глобальну гуманітарну кризу та підвищити ризик голоду в деяких регіонах світу.

Оскільки Україна є європейським форпостом між війною та миром, захищаючи інтереси всього Європейського Союзу (ЄС), члени Європарламенту також вирішили надати підтримку і, як і інші міжнародні партнери, скасували ввізні мита на українську промислову продукцію, фрукти й овочі, а також анулювали антидемпінгові та захисні мита на рік. ЄС ніколи раніше не вживав подібних масштабних заходів лібералізації торгівлі щодо жодної країни, що свідчить про значну підтримку партнерів, спрямовану на зміцнення української економіки, відновлення її стійкості та конкурентоспроможності, а також відкриття нових можливостей для підприємців.

ПДВ є одним із найбільш поширених податків, що застосовується до зовнішньоекономічних операцій. Його механізм залежить від характеру

операції (експорт чи імпорт), а також від митного режиму, в якому перебувають товари та послуги.

1. Експортні операції. У багатьох країнах, включаючи Україну, експорт товарів та послуг підлягає нульовій ставці ПДВ. Це означає, що підприємство має право на відшкодування ПДВ, який був сплачений при закупівлі товарів, що використовуються для експорту. Така система стимулює експорт і робить товари більш конкурентоспроможними на зовнішніх ринках. Однак для того, щоб отримати право на відшкодування, необхідно дотриматися усіх вимог щодо документального підтвердження факту експорту, включаючи митні декларації та товарно-транспортні документи.

2. Імпортні операції. На відміну від експорту, імпорт товарів супроводжується нарахуванням ПДВ на митниці. Ставка ПДВ визначається відповідно до національного законодавства країни-імпортера і зазвичай дорівнює стандартній ставці внутрішнього ПДВ. У більшості країн сплачений при імпорті ПДВ може бути врахований підприємством у майбутніх податкових періодах як податковий кредит, що зменшує його податкове навантаження.

Мито є одним із найважливіших податків, який застосовується до зовнішньоекономічних операцій, особливо до імпорту. Митні платежі включають мито, акцизи, збори за митне оформлення та інші платежі, які підприємство сплачує при ввезенні товарів на територію країни.

1. Види мита. Митні тарифи можуть бути різними залежно від характеру товару та країни походження. Найбільш поширеними є:

- адвалерне мито – нараховується у відсотках до митної вартості товару;
- специфічне мито – визначається у вигляді фіксованої суми за одиницю товару (наприклад, за тонну чи літр);
- комбіноване мито – поєднує в собі елементи обох попередніх видів (рис. 1.2).

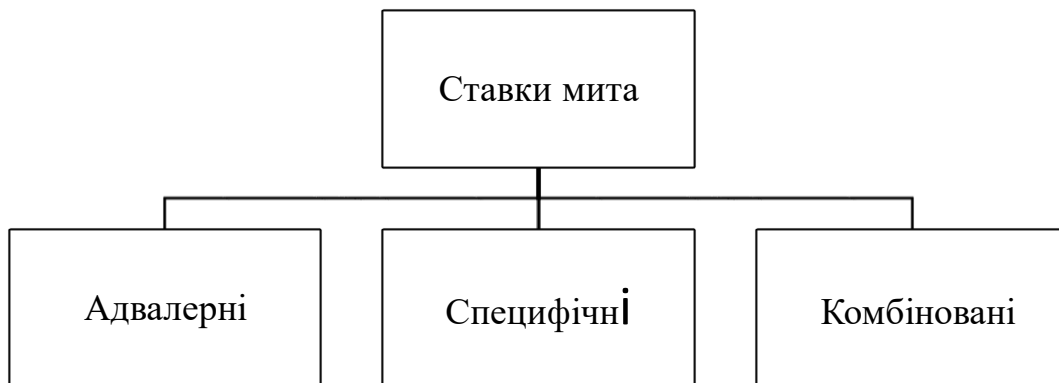

Рис. 1.2. Ставки мита в Україні

2. Митна вартість. Важливою складовою оподаткування імпорту є визначення митної вартості товару, яка включає не тільки вартість самого товару, але й витрати на його транспортування, страхування та інші супутні послуги. Митна вартість є основою для нарахування ПДВ, мита та акцизів.

3. Митні преференції. Деякі країни мають угоди про вільну торгівлю або інші форми міжнародної співпраці, які дозволяють знижувати або навіть скасовувати митні тарифи на певні товари. Наприклад, Україна має угоди про зону вільної торгівлі з Європейським Союзом, що дозволяє експортувати та імпортувати товари без або зі зниженим митом, за умови дотримання правил походження товару.

Подвійне оподаткування виникає у випадку, коли одні й ті самі доходи оподатковуються у двох країнах. Це може створювати значне податкове навантаження на підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Для того щоб уникнути подвійного оподаткування, країни укладають спеціальні угоди, які регулюють оподаткування прибутків і доходів суб'єктів ЗЕД.

1. Угода про уникнення подвійного оподаткування. Такі угоди визначають, яка країна має право оподатковувати той чи інший вид доходів, а

також встановлюють правила, які дозволяють уникнути або зменшити податкове навантаження. Наприклад, згідно з багатьма угодами, доходи від дивідендів, отримані іноземними інвесторами, можуть оподатковуватися за зниженими ставками.

2. Методи уникнення подвійного оподаткування. Існують два основних методи уникнення подвійного оподаткування:

- Кредитний метод – податки, сплачені в одній країні, можуть бути зараховані у вигляді податкового кредиту при сплаті податків у країні резидентства.

- Метод звільнення – доходи, отримані з іноземних джерел, повністю звільняються від оподаткування в країні резидентства.

Міжнародні інвестиції, включаючи прямі інвестиції та портфельні вкладення, також підлягають особливому режиму оподаткування. Доходи від таких інвестицій (наприклад, дивіденди, відсотки або прибутки від продажу активів) можуть оподатковуватися як у країні, де зареєстроване підприємство, так і в країні, де здійснюються інвестиції.

1. Оподаткування дивідендів. Виплата дивідендів від міжнародних інвестицій зазвичай підлягає оподаткуванню як у країні, де розташований інвестор, так і в країні, де здійснюється інвестиція. Проте, угоди про уникнення подвійного оподаткування часто передбачають зниження ставок або звільнення від податку на дивіденди.

2. Оподаткування процентних доходів. Процентні доходи, отримані від надання позик або кредитів іноземним підприємствам, також можуть оподатковуватися за міжнародними угодами. Часто процентні доходи оподатковуються за зниженими ставками, порівняно з іншими видами доходів.

Офшорні зони, або податкові гавані, відіграють важливу роль у міжнародному податковому плануванні. Ці юрисдикції пропонують сприятливі податкові режими для компаній та інвесторів, що дозволяє знизити загальне податкове навантаження на бізнес.

1. Переваги офшорів. Відсутність або мінімальні податкові ставки на прибуток, дивіденди та інші доходи роблять офшорні зони привабливими для міжнародного бізнесу. Компанії, що зареєстровані в таких юрисдикціях, можуть значно знизити свої податкові витрати, використовуючи офшорні структури для зберігання активів або управління інвестиціями.

2. Міжнародна боротьба з ухиленням від сплати податків. Останнім часом міжнародна спільнота активно бореться з використанням офшорів для ухилення від сплати податків. Ініціативи, такі як BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), розроблені Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), спрямовані на усунення схем, які дозволяють компаніям переміщувати прибутки в офшори з метою зниження податкових зобов'язань [27].

Оподаткування зовнішньоекономічних операцій є складною та багатогранною сферою, яка вимагає від підприємств глибокого розуміння національного та міжнародного законодавства. Правильна організація обліку та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності дозволяє підприємствам не лише мінімізувати податкові ризики, але й підвищити свою конкурентоспроможність на глобальних ринках.

Висновки до розділу 1

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств є напрямом їх розвитку, що сприяє інтеграції у світову економіку та розширенню ринків збуту. Водночас ця діяльність вимагає чіткого регулювання та управління, оскільки охоплює складні процеси, пов'язані з валютними операціями, митним контролем та оподаткуванням. У розділі було визначено ключові теоретичні аспекти, які забезпечують основу для формування ефективної системи обліку та оподаткування зовнішньоекономічних операцій.

Передусім, зовнішньоекономічні операції визначено як діяльність, спрямовану на експорт, імпорт товарів, послуг чи капіталів, що регулюється

міжнародними договорами та національним законодавством. Система бухгалтерського обліку для таких операцій повинна відповідати вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що забезпечують прозорість та порівняння.

Також значну увагу приділено особливостям податкового регулювання, зокрема механізмам оподаткування експортно-імпортних операцій. У роботі підкреслено важливість врахування специфіки податкових зобов'язань, виникають у процесі проведення зовнішньоекономічної діяльності.

Особливістю обліку зовнішньоекономічних операцій є необхідність застосування валютного контролю, що забезпечує дотримання вимог законодавства у сфері обігу іноземної валюти. Підприємство повинно організовувати облік валютних операцій відповідно до правил визначення курсових різниць та дотримання термінів валютних розрахунків.

Загалом, ефективний облік та оподаткування зовнішньоекономічних операцій дозволяє підприємствам мінімізувати ризики, дотримуватись чинного законодавства та забезпечити стабільність фінансової діяльності. Системний підхід до управління цими процесами є запорукою успішного функціонування підприємств на міжнародному ринку.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ І МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У ПП «ЗОЛОТОПОТІЦЬКЕ»

2.1. Документування зовнішньоекономічних операцій в обліку

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) є важливою складовою частиною економічного розвитку підприємств, особливо для компаній, що займаються сільським господарством і експортують свою продукцію закордон.

Дослідження обліку, аналізу та оподаткування експортно-імпортних операцій проведено на прикладі фінансово-господарської діяльності ПП «Золотопотіцьке», де є всі можливості розгляду вище наведених питань та формування пропозицій та рекомендацій для їх удосконалення.

Приватне підприємство «Золотопотіцьке», розташоване в Тернопільській області, активно займається експортом сільськогосподарської продукції, зокрема кукурудзи, пшениці, соняшнику та бобових, до країн Європи, а саме до Польщі, Румунії, Італії, а також до Великої Британії. Це свідчить про успішну реалізацію зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Підприємство було зареєстровано 11 лютого 2005 року. Основний вид діяльності – вирощування зернових культур, бобових та насіння олійних культур. Окрім цього, «Золотопотіцьке» займається оптовою торгівлею зерном і хімічними продуктами, а також розвиває вантажний автомобільний транспорт і складське господарство, що полегшує логістичні процеси. Така багатогалузева діяльність дозволяє підприємству бути важливим гравцем у аграрному секторі Тернопільської області та сприяти розвитку економіки регіону.

Дослідження ЗЕД на підприємстві дозволяє оцінити ефективність його участі в міжнародних торгових процесах, а також вивчити вплив цієї діяльності на фінансові та виробничі показники, що допоможе визначити потенціал для подальшого розвитку експорту.

Організація обліку, оподаткування та аналізу у ПП «Золотопотіцьке» ведеться бухгалтерією підприємства, яка складається з головного бухгалтера і бухгалтера.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає, що основою бухгалтерського обліку є первинні документи, які підтверджують факт здійснення господарських операцій. Закон також надає визначення терміну «первинний документ» — це документ, який містить дані про господарську операцію та підтверджує її проведення [28]. Таким чином, первинний документ є доказом виконання господарської операції. Місце документального оформлення в обліковому процесі підприємства представлено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Місце документального оформлення господарської операції у системі бухгалтерського обліку на підприємстві «Золотопотіцьке»

Як показано на рис. 2.1, будь-який запис у бухгалтерському обліку починається з оформлення та заповнення первинних документів. Згідно з частиною 1 статті 9 Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», первинні документи повинні складатися під час здійснення господарської операції, а в разі неможливості – безпосередньо після її завершення. Таким чином, кожна господарська операція оформлюється відповідним документом, і лише на основі цього документа може бути здійснено облікове відображення операції

Наступний етап полягає у відображенні в обліку здійсненої та підтвердженої документально операції, що передбачає вказівку відповідних рахунків у журналі господарських операцій або, при використанні комп'ютеризованих систем обліку, в конкретній бухгалтерській програмі. Аналітичні рахунки мають забезпечувати точність та повноту інформації, відображеної в обліку, включаючи заповнення регістрів бухгалтерського обліку, Головної книги та оборотно-сальдової відомості у національній та іноземній валюті. Первинні документи фіксують факти проведення операцій з експорту. Всі питання, що стосуються покращення бухгалтерського обліку, не можуть бути вирішені без врахування удосконалення документації. Класифікація зовнішньоекономічних документів представлена на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Класифікація документації експортних операцій

ПП «Золотопотіцьке»

Країни активно сприяють експортерам своєї продукції через субсидії, пільги та кредити з низькими відсотковими ставками. Експорт товарів є продажем товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним контрагентам (включаючи оплату у нефінансовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України. Експорт робіт і послуг класифікується як експорт капіталу, тобто виведення

капіталу за межі України у будь-якій формі з метою отримання прибутку від виробничої та іншої економічної діяльності.

У сучасних умовах ведення господарської діяльності держава та підприємства все частіше стикаються з необхідністю розробки ефективної та зрозумілої системи документального оформлення імпорتنих операцій. Для ефективного управління імпортними операціями важливим є застосування науково обґрунтованого підходу до вирішення комплексу завдань, що виникають у процесі їх документального забезпечення, які мають вирішуватися в рамках бухгалтерського обліку.

Документування зовнішньоекономічних операцій є ключовим елементом обліку для ПП «Золотопотіцьке». Воно забезпечує потребу в точному та своєчасному обліку всіх міжнародних операцій для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які сприяють зростанню ефективності підприємства та його конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Чітка документація дозволяє контролювати валютні ризики, дотримуватись вимог митного та податкового законодавства, а також забезпечує прозорість фінансової звітності. Такий підхід сприяє зменшенню ризиків і підвищенню надійності операцій, що особливо важливо для підприємства, яке займається експортом та імпортом товарів.

Процес документування зовнішньоекономічних операцій в обліку приватного підприємства «Золотопотіцьке» складається з кількох етапів. Спочатку визначаються умови зовнішньоекономічного контракту, включаючи умови поставки, ціни, валюту розрахунків та строки, що є важливими для реалізації угоди. Після цього здійснюється митне оформлення, яке включає підготовку митної декларації та інших супровідних документів для перетину товарів через кордон.

Рис. 2.3. Процес документування на підприємстві «Золотопотіцьке»

У бухгалтерії операції відображаються на підставі рахунків-фактур, митних документів та інших розрахункових документів. Розрахунки з контрагентами здійснюються безготівково, наприклад, через акредитиви або банківські перекази. Важливою частиною є облік експортних операцій, який проводиться на основі первинних документів, таких як контракти, акти прийому-передачі, рахунки-фактури, а також митні декларації, які підтверджують переміщення товарів через кордон. Операції фіксуються на рахунках «Розрахунки з покупцями і замовниками» та «Доходи від реалізації».

Всі розрахунки з іноземними контрагентами проводяться в іноземній валюті. Для правильного відображення таких операцій використовується П(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів". Облік курсових різниць ведеться на

рахунках «Дохід від операційної курсової різниці» або «Втрати від операційної курсової різниці», залежно від напрямку коливань валютного курсу.

Укладення зовнішньоекономічного договору (контракту) є важливою частиною процесу імпортової діяльності, оскільки це визначає права та обов'язки сторін у міжнародних відносинах. Зовнішньоекономічний договір є угодою між двома або більше суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, яка встановлює умови, права і зобов'язання сторін щодо виконання торгових операцій. Процес укладання контракту складається з трьох основних етапів: формулювання власних умов і побажань, вивчення умов партнера, пошук компромісу та складання угоди.

Після укладання договору на імпорт, наступним етапом є підготовка до ввезення товарів на митну територію України. Для цього суб'єкти господарської діяльності повинні пройти процедуру акредитації в митному органі, отримавши реєстраційну картку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Також важливим етапом є відкриття рахунку в іноземній валюті, що регулюється Інструкцією № 492. Крім того, для здійснення імпортних операцій необхідно отримати імпортну ліцензію, яка може бути індивідуальною, генеральною чи разовою, в залежності від специфіки товару.

Документування імпортних операцій включає подання митної декларації та інших супутніх документів, що необхідні для митного оформлення. Основним документом є митна декларація, яка містить інформацію про товар, його характеристики та мету переміщення через митний кордон. Митна декларація складається з кількох аркушів, які розподіляються залежно від того, хто здійснює декларування — самостійно або через митного брокера.

Характеристика деяких документів, необхідних для оформлення зовнішньоекономічних операцій, наведена на рис. 2.4.

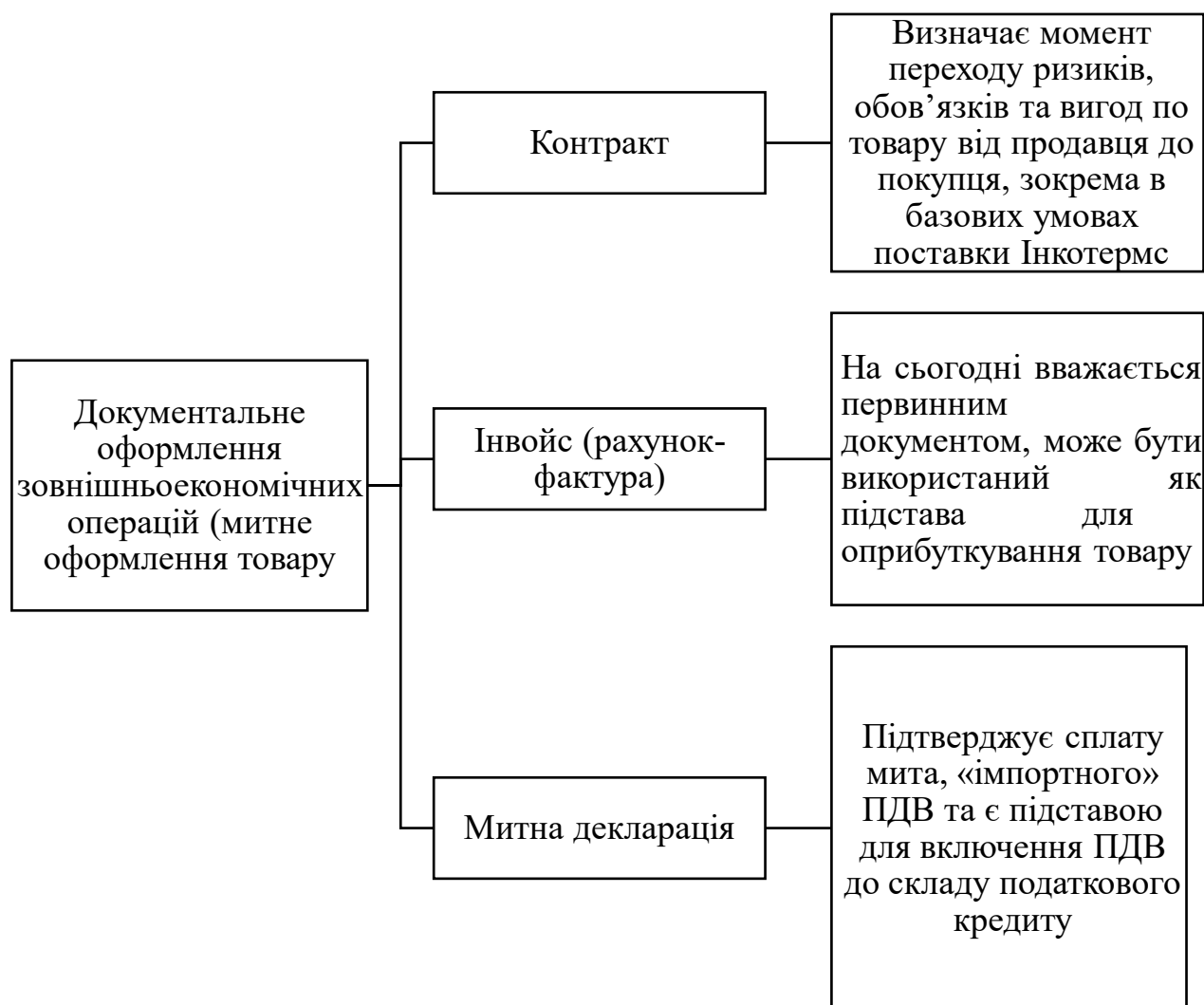

Рис. 2.4. Характеристика документів, необхідних для оформлення експортно-імпортних операцій

Згідно з законодавством України, операції експорту товарів звільняються від ПДВ або оподатковуються за ставкою 0%. Підприємство повинно правильно відобразити ці операції в податковій звітності. Оскільки підприємство займається вирощуванням зернових та овочів, ведення складського обліку запасів є важливим етапом у процесі документування. Всі переміщення товарів для експорту повинні бути підтверджені відповідними документами.

Для експорту продукції підприємству часто потрібно отримувати сертифікати відповідності, що підтверджують її відповідність стандартам

країни-партнера. Крім того, для перевірки достовірності фінансової звітності та правильності ведення обліку, підприємство може проходити аудит [29]. Аудит дозволяє виявити можливі недоліки у процесі документування зовнішньоекономічних операцій і дає рекомендації для покращення облікових процесів. Основою для бухгалтерських записів по експортних операціях є переважно первинні документи, такі як транспортні та розрахункові документи.

Транспортні документи є важливими для фіксації факту передачі товару від постачальника до одержувача. Їх перелік залежить від обраного способу транспортування та умов поставки. Для морських перевезень, зокрема, використовуються такі документи, як картка обліку експортного вантажу, доручення на відвантаження, вантажний список, план вантажу, квитанція, замовлення на завантаження та приймально-здавальна відомість. Ці документи підтверджують, що вантаж передано в процес перевезення і надають необхідну інформацію для подальшого обліку.

Розрахункові документи, до яких належать рахунки-фактури та пакувальні листи, служать для підтвердження вартості товару і здійснення фінансових розрахунків між продавцем і покупцем [30].

Правильно організований процес документування господарських операцій з експорту та імпорту на підприємстві «Золотопотцьке» дозволяє забезпечити ефективний контроль над зовнішньоекономічною діяльністю підприємства та відповідність законодавчим вимогам.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік експортно-імпортних операцій у розрізі потреб управління

Управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) є важливою складовою частиною фінансового контролю на підприємствах, які здійснюють зовнішні торгові операції. Зокрема, для ПП «Золотопотіцьке», яке активно займається експортом та імпортом, синтетичний та аналітичний облік є

основними інструментами для забезпечення ефективного управління фінансовими потоками. Ці облікові методи дозволяють узагальнювати та деталізувати інформацію, що забезпечує своєчасне прийняття управлінських рішень.

Синтетичний облік на підприємстві використовується для узагальнення фінансової інформації щодо зовнішньоекономічних операцій. У межах синтетичного обліку, суми, що стосуються експортних та імпорتنих операцій, узагальнюються на рахунках без деталізації за конкретними постачальниками або покупцями.

Аналітичний облік є важливим доповненням до синтетичного, оскільки він дозволяє деталізувати інформацію щодо кожної конкретної угоди, контракту, постачальника чи покупця. Для ПП «Золотопотіцьке» це особливо важливо, оскільки експортні та імпорتنі операції потребують точного відстеження даних по кожному контрагенту.

Основні рахунки аналітичного обліку включають [31] :

- Субрахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» — призначений для обліку розрахунків з іноземними покупцями за товари, роботи та послуги, цей рахунок детально фіксує розрахунки за експортовані товари з кожним покупцем. Сума по дебету відображає нараховану дебіторську заборгованість за реалізовані товари або послуги, а по кредиту – зменшення заборгованості внаслідок отримання оплати від покупців.

Оскільки експортні товари призначені для вивезення з метою продажу за межами митного кордону України, то вони є експортними з моменту їх відправлення на адресу іноземного одержувача. Для відображення в обліку експортних товарів та їх переміщення відповідно складають товаросупровідні, транспортні, експедиторські, страхові, складські, розрахункові, митні, банківські документи.

Визначальним принципом облікової політики підприємства, що формує момент реалізації, є дата подання вищезазначених документів покупцеві або

подання уповноваженому банку, отримання коштів, надання векселя покупцем, комерційного кредиту або іншого документу, який гарантує оплату. Інвалютна виручка обліковуються в національній та іноземній валютах.

Підтвердженням завершення експортної операції є печатка митниці країни-одержувача на документах та свідоцтво банку про надходження коштів на рахунок підприємства.

Дата відвантаження (навантаження на борт, відправки або прийняття до перевезення) – це дата видачі транспортного документа. У випадку видачі кількох транспортних документів (на різні дати або на різні морські порти) дата відвантаження – це дата останнього транспортного документа.

Реалізація експортної продукції відображається за контрактною вартістю відповідно до базисних умов поставки. При визначенні цієї вартості враховуються облікова вартість та базисні умови доставки. ПДВ та акцизний податок на експортні товари не входять до ціни товару. Додатковими елементами контрактної вартості експортної продукції та експортних товарів є мито, митні збори та транспортні витрати в залежності від базисних умов поставки «Інкотермс-1990».

Списання первісної вартості проданих експортних товарів (собівартості експортної продукції) та накладних витрат, пов'язаних з цією операцією (мито, митний збір, транспортні витрати тощо) в обліку відбувається одночасно з відображенням реалізації.

При здійсненні операцій з експорту товарів, робіт, послуг базою оподаткування ПДВ виступає контрактна вартість; її визначають за регульованими або вільними цінами.

Для забезпечення точності обліку та управлінських рішень, важливою складовою є кореспонденція рахунків. Нижче наведені типові кореспонденції рахунків для експортних та імпорتنих операцій ПП «Золотопотіцьке».

Таблиця 2.1

**Типова кореспонденція рахунків з обліку експортних операцій
ПП «Золотопотіцьке».**

№	Господарська операція	Дебет	Кредит
1	ПП «Золотопотіцьке» здійснило поставку пшениці	362	702
2	Списано собівартість проданого зерна	902	281
3	Суму отриманого доходу віднесено на фінансовий результат	702	791
4	Списано суму витрат на фінансовий результат	791	902
5	Надійшли кошти від покупця	312	362
6	Проведено відображення курсової різниці	362	714

Експортні операції є важливою складовою фінансової діяльності підприємства, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність. У цьому контексті синтетичний і аналітичний облік забезпечують інтегроване управління інформацією про експорт.

Аналітичний облік забезпечує деталізацію інформації за такими параметрами, як контрагенти, угоди, товари, митні процедури тощо. Основні аспекти аналітичного обліку:

1. Ведеться деталізований облік за кожним покупцем, включаючи дані про його розрахунки, суми заборгованості та терміни оплати.

- Субрахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» використовується для відображення індивідуальних операцій з кожним клієнтом;

2. Облік угод містить інформацію про умови контрактів (поставка, валюта, терміни виконання).

- Аналітика за договорами дозволяє контролювати виконання умов контрактів і відстежувати ризики;

3. Деталізується інформація про номенклатуру товарів, обсяги поставок, митні витрати.

- Додатково фіксується інформація про документи, такі як інвойси, митні декларації, сертифікати;

4. Аналітичний облік враховує різниці у курсах валют при здійсненні розрахунків за експортними контрактами.

Ефективне поєднання синтетичного та аналітичного обліку дозволяє:

- забезпечувати контроль за виконанням контрактів і розрахунків;
- аналізувати ефективність експортної діяльності;
- виявляти резерви для підвищення прибутковості;
- планувати грошові потоки з урахуванням надходжень за експортними контрактами.

Субрахунок 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» — дозволяє деталізувати заборгованість перед кожним постачальником за імпортовані товари.

У бухгалтерському обліку імпортовані товари обліковуються на дату їх визнання активами, що контролюються підприємством внаслідок минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до майбутніх економічних вигод .

У цьому випадку управління активом, як правило, супроводжується отриманням права власності на нього. Проте права власності недостатньо, щоб вважати актив контрольованим. Також необхідно враховувати момент переходу ризиків випадкової втрати або пошкодження товару, які визначаються відповідно до базису постачання ІНКОТЕРМС, зазначеного в договорі.

Міністерство фінансів датою визнання активів при імпорті товарів вважає саме дату, на яку ризики та вигоди, пов'язані з володінням цим

товаром, переходять підприємству.

Аналітичний облік забезпечує більш точний контроль за фінансовими потоками, дозволяючи підприємству планувати закупівлі та продажі, оптимізувати витрати і вчасно реагувати на зміни у валютних курсах або митних правилах.

При формуванні первісної вартості імпортованих товарів на рахунок 281 «Товари на складі» буде відноситися їх митна вартість, тобто контрактна вартість, конвертована за курсом НБУ на дату ввезення. З набранням чинності П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» така процедура формування облікової вартості імпортованих товарів зберігається, за умови, що надходження товарів передуватиме їх оплаті. Проте, коли за імпортні товари буде перераховано аванс у іноземній валюті, їх облікова вартість буде відрізнятися від митної вартості, вказаної в митній декларації, і визначатиметься шляхом перерахунку в гривні за курсом НБУ на дату сплати авансу.

Таким чином, інтеграція синтетичного та аналітичного обліку на ПП «Золотопотіцьке» забезпечує стратегічну підтримку процесів прийняття рішень щодо зовнішньоекономічної діяльності.

Таблиця 2.2

Типова кореспонденція рахунків з обліку імпортних операцій

ПП «Золотопотіцьке»

№	Господарська операція	Дебет	Кредит
1	Отримано товар від іноземного продавця	281	632
2	Здійснено оплату за поставлений товар	632	312
3	Відображеного курсову різницю	632	714

Імпортні операції мають особливе значення для підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю. Вони пов'язані з придбанням товарів, сировини чи послуг за кордоном і включають складний процес відображення в бухгалтерському обліку. Синтетичний і аналітичний облік забезпечують як узагальнену, так і деталізовану інформацію для управління імпорнтними операціями.

Аналітичний облік забезпечує деталізовану інформацію, яка потрібна для управління імпорнтними операціями. Його основні аспекти:

1. Ведеться окремий облік кожного іноземного постачальника.

- Субрахунок 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» фіксує всі операції, пов'язані із зобов'язаннями перед конкретним контрагентом;

2. Облік умов договорів, таких як умови оплати (передоплата, постоплата), графіки поставок, валюта угоди;

3. Деталізується інформація про кожну партію товарів, їх кількість, вартість, умови транспортування, а також митні витрати.

- Для цього використовуються дані з інвойсів, товарно-транспортних накладних, митних декларацій;

4. Враховується курсова різниця, що виникає при перерахунку сум у валюті договору на національну валюту.

- Різниці обліковуються на субрахунках рахунку 37 «Розрахунки з іншими дебіторами».

Поєднання синтетичного та аналітичного обліку в імпорнтних операціях дає підприємству такі переваги:

- контроль за своєчасністю розрахунків із постачальниками;
- аналіз витрат на закупівлю, транспортування й митне оформлення;
- оптимізація структури витрат і виявлення додаткових можливостей для економії;
- прогнозування руху коштів і формування графіків платежів.

На основі цього ПП «Золотопотіцьке» має змогу ефективно управляти імпортними операціями, мінімізувати витрати та забезпечувати стабільність поставок.

Ці кореспонденції дозволяють коректно відображати рух грошових коштів і заборгованостей, а також забезпечують повний контроль за фінансовими операціями підприємства у розрізі зовнішньоекономічної діяльності.

Для покращення управлінських рішень у галузі ЗЕД, ПП «Золотопотіцьке» може впровадити такі заходи:

1. Автоматизація обліку через спеціалізоване програмне забезпечення, що дозволить спростити процес ведення документації, знизити ймовірність помилок і підвищити ефективність обліку.

2. Регулярне формування звітів щодо зовнішньоекономічної діяльності, що дозволить оперативно реагувати на зміни в обсягах і вартості імпорту та експорту.

3. Використання аналітичних інструментів для прогнозування валютних ризиків, оптимізації витрат на митні та транспортні послуги, що допоможе мінімізувати фінансові втрати.

4. Підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу для кращого розуміння змін у бухгалтерських стандартах, що стосуються обліку ЗЕД.

Таким чином, ефективне поєднання синтетичного та аналітичного обліку дозволяє підприємству ПП «Золотопотіцьке» не лише забезпечити точний контроль за фінансовими потоками, а й приймати стратегічні управлінські рішення на основі достовірної і своєчасної інформації.

2.3. Фінансова та податкова звітність ЗЕД

Звітність є основою для ефективного управління бізнесом, оскільки вона дозволяє оцінити результати діяльності, забезпечити прозорість перед державними органами та партнерами, а також приймати обґрунтовані

управлінські рішення. У зовнішньоекономічній діяльності (ЗЕД) важливість звітності зростає через залучення міжнародних партнерів, валютні операції та специфіку податкових вимог.

ПП «Золотопотіцьке», як підприємство аграрного сектору, веде фінансову та податкову звітність, яка враховує специфіку ЗЕД. У фінансовій звітності висвітлюються показники доходів, витрат, активів і зобов'язань, пов'язаних із експортно-імпортними операціями. Податкова звітність забезпечує виконання вимог законодавства у сфері сплати податків та зборів.

Фінансова звітність агропідприємства формується відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та включає наступні складові:

1. Баланс (Форма №1):

- Відображає активи, пасиви та власний капітал підприємства на кінець звітного періоду.

- ПП «Золотопотіцьке» особливу увагу приділяє розділам «Запаси» (зернові культури, сировина) та «Кредиторська заборгованість» (особливо у валюті);

2. Звіт про фінансові результати (Форма №2):

- Показує доходи від експорту та витрати, зокрема витрати на митне оформлення, транспорт, логістику.

- Для підприємства важливо виділити дохід від реалізації агропродукції та витрати, пов'язані з сезонністю бізнесу;

3. Звіт про рух грошових коштів (Форма №3):

- Фіксує надходження та вибуття коштів у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

- У контексті ЗЕД особливо важливим є облік валютних операцій та курсових різниць;

4. Звіт про власний капітал (Форма №4):

- Відображає зміни у власному капіталі, що важливо для оцінки фінансової стабільності підприємства в умовах ЗЕД;

5. Примітки до фінансової звітності:

- Розкривають інформацію про облікову політику, включаючи методи оцінки активів та зобов'язань у ЗЕД.

Податкова звітність ПП «Золотопотіцьке» формується відповідно до вимог Податкового кодексу України і включає такі основні форми:

1. Декларація з податку на прибуток:

- Складається за результатами фінансового року.
- У звіті відображаються доходи від експорту, витрати на митні збори, акцизи, та інші витрати, що зменшують оподатковуваний прибуток;

2. Податкова декларація з ПДВ:

- Заповнюється щомісяця або щокварталу.
- Для ЗЕД важливим є правильний облік податкового кредиту та зобов'язань у розрізі операцій імпорту та експорту;

3. Декларація з екологічного податку:

- Подання необхідне, якщо діяльність підприємства впливає на навколишнє середовище, наприклад, через використання земель або обробку сільськогосподарських культур;

4. Звітність щодо ЄСВ (єдиного соціального внеску):

- Щомісяця подається інформація про нарахування заробітної плати працівникам, зайнятим у ЗЕД;

5. Звітність у сфері ЗЕД (митна декларація):

- Відображає кількість, вартість, код продукції згідно з УКТ ЗЕД та інші дані, необхідні для митного оформлення.

Експортні операції підлягають оподаткуванню відповідно до норм чинного податкового законодавства. База оподаткування таких операцій визначається з урахуванням положень абз. 2 п. 188.1 Податкового кодексу

України (ПКУ), згідно з якими вона не може бути меншою за ціну придбання, звичайну ціну або балансову вартість.

Операції з вивезення товарів у митному режимі експорту оподатковуються податком на додану вартість (ПДВ) за нульовою ставкою відповідно до пп. «а» п. 195.1.1 та п. 206.4 ПКУ. Водночас, згідно з п. 187.1 ст. 187 ПКУ, зобов'язання з ПДВ за експортними операціями виникають на дату оформлення митної декларації, яка підтверджує перетин товаром митного кордону України. Ця декларація має бути складена відповідно до вимог митного законодавства.

Митне оформлення розпочинається з подання до органу доходів і зборів митної декларації або документа, який її замінює (ч. 1 ст. 248 ПКУ). Це може здійснити декларант або уповноважена ним особа. У разі електронного декларування процедура починається з моменту отримання електронної декларації чи документа, що її замінює. Завершення митного оформлення відбувається після виконання всіх необхідних митних формальностей, що підтверджується органом доходів і зборів шляхом проставлення митних забезпечень або електронного цифрового підпису посадової особи митного органу.

Якщо використовуються паперові декларації, завершення оформлення засвідчується відбитком номерної печатки на всіх її аркушах. Для електронних декларацій підтвердження здійснюється шляхом автоматизованого перетворення документа у візуальну форму, що унеможливорює внесення змін, та накладенням електронного цифрового підпису посадової особи митного органу.

Відповідно до п. 187.1 ст. 187 ПКУ, датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ для експортних операцій є дата завершення процедури митного оформлення, яка підтверджується відповідними позначками на декларації або супровідних документах.

Якщо дати реєстрації митної декларації та фактичного перетину товаром митного кордону припадають на різні податкові періоди, то для визначення податкових зобов'язань з ПДВ враховується саме дата оформлення митної декларації.

Платник податку зобов'язаний подати податкові накладні в електронному вигляді для реєстрації в єдиному реєстрі із дотриманням вимог законодавства. Накладна складається з урахуванням офіційного курсу гривні до іноземних валют, встановленого НБУ на попередній робочий день. У графі «Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причин» зазначається позначка «Х» та вказується тип причини «07 – Складена на операції з вивезення товарів за межі митної території України».

Згідно з п. 12 Порядку № 1307, у графі «Отримувач (покупець)» вказуються назва (ПІБ) нерезидента та країна його реєстрації. У разі неможливості перекладу назви нерезидента на державну мову допускається заповнення цього рядка мовою оригіналу. У графі «Індивідуальний податковий номер отримувача (покупця)» зазначається умовний ПІН «3000000000000».

Код ставки ПДВ для експортних операцій у табличній частині накладної – «901», що відповідає нульовій ставці оподаткування. У графі 10 вказується база оподаткування без урахування ПДВ.

Згідно з п. 195.2 ст. 195 ПКУ, якщо операції з постачання товарів на митній території України звільнені від ПДВ, то для експорту таких товарів застосовується нульова ставка. Проте існують експортні операції, до яких не застосовується нульова ставка (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Операцій з експорту товарів, до яких нульова ставка не застосовується

Стаття ПКУ	Операцій з експорту товарів, до яких нульова ставка не застосовується
п. 206.5 ст. 206 ПКУ	операції з вивезення товарів у митному режимі реекспорту звільняються від оподаткування, окрім операцій із вивезення відповідно до п. 5 частини першої ст. 86 Митного кодексу, що оподатковуються податком за ставкою, визначеною пп. 195.1.1 п. 195.1 ст. 195 Податкового кодексу
п.210.7 ст. 210 ПКУ	операцій із вивезення культурних цінностей у митному режимі експорту
п. 23 підрозділу 2 розділу XX ПКУ	до 01.01.2019 р. звільняються від оподаткування ПДВ операції з вивезення в митному режимі експорту відходів та брухту чорних і кольорових металів, а також паперу та картону для утилізації (макулатури та відходів) товарної позиції «4707» згідно з УКТ ЗЕД. Переліки таких відходів та брухту чорних і кольорових металів затверджуються Кабінетом Міністрів України

Тимчасово звільнено від оподаткування ПДВ операції експорту за межі митної території України (п. 63 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу):

- з 01.09.2018 року по 31.12.2021 року соєвих бобів (товарна позиція «1201» згідно УКТ ЗЕД);
- з 01.01.2020 року по 31.12.2021 року насіння ріпаку або свиріпи (товарна позиція «1205» згідно з УКТ ЗЕД).

30 серпня 2018 року Президент Петро Порошенко підписав Закон №2440-VIII від 22 травня 2018 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування податком на додану вартість операцій з вивезення за межі митної території України олійних культур» [69].

Закон доповнив новий абзац пункту 63 підрозділу 2 розділу XX

«Перехідні положення» ПКУ, згідно з яким положення цього пункту не застосовуються до експортних операцій сільськогосподарських підприємств виробників соєвих бобів та насіння свиріпи або ріпаку, вирощених на землях сільськогосподарського призначення, що належать або використовуються такими сільськогосподарськими виробниками на правах оренди (суборенди). Цей Закон набрав чинності з 1 вересня 2018 року.

Для ефективного управління бізнесом, особливо в галузі зовнішньоекономічної діяльності, важливо забезпечити належне податкове адміністрування. Це стосується як правильного нарахування податків, так і своєчасного подання звітності, яка є основою для контролю фінансових потоків та дотримання законодавства. Особливу увагу вимагають імпорتنі операції, адже вони супроводжуються специфічними вимогами до податкової звітності, пов'язаними з обчисленням ПДВ, акцизного податку (за потреби) та оформленням митних документів.

Для імпорتنих та експортних операцій досліджуваного приватного підприємства «Золотопотіцьке» важливим є врахування базових правил заповнення податкової звітності, що регулюється Податковим кодексом України.

Ключові етапи заповнення податкової звітності що стосується імпорту:

1. Збір первинних документів. На першому етапі здійснюється збір первинних документів, які підтверджують ввезення товарів на митну територію України:

- митна декларація (МД) основний документ для підтвердження бази оподаткування.
- контракт з постачальником джерело даних про договірну вартість товару.
- рахунок-фактура (Invoice) визначає ціну товару з урахуванням умов постачання.
- транспортні накладні (CMR) підтверджують перевезення товарів.

- платіжні документи фіксують факт здійснення платежів за імпортом.

2. Розрахунок податкових зобов'язань:

• ПДВ

- Базою оподаткування є митна вартість, яка включає договірну вартість товару, митні збори та акциз (якщо застосовується).

- Ставки податку: 20% для більшості товарів, 7% — для лікарських засобів та медичних виробів.

- ПДВ сплачується до або на дату подання митної декларації.

• Акцизний податок

- Для підакцизних товарів (паливо, алкоголь тощо) базою є обсяг товару або його вартість.

- Ставки визначаються залежно від типу продукції згідно з ПКУ.

3. Заповнення податкових форм

— Декларація з ПДВ

1) У розділі II відображаються обсяги імпортованих товарів.

2) Додаток ДЗ використовується для уточнення даних про митні операції.

3) Дата виникнення податкових зобов'язань збігається з датою подання митної декларації.

- Податкова накладна

1) Створюється «на себе» за операціями імпорту.

2) Містить інформацію про код УКТ ЗЕД, базу оподаткування та суму податку.

— Інші форми звітності

1) Звіт про контрольовані операції (у разі значних обсягів імпорту).

2) Декларація з акцизного податку (для підакцизних товарів).

4. Внесення до податкового кредиту

Після сплати ПДВ підприємство отримує право на податковий кредит.

Для цього виконується:

- Реєстрація податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних.

- Відображення накладної в додатку Д1 до декларації з ПДВ.

5. Подання та зберігання звітності

Податкові декларації подаються у встановлені строки:

- Звітність з ПДВ — до 20-го числа наступного місяця.

- Інші форми (декларація з акцизу тощо) — згідно з календарем звітності.

Документи, пов'язані з імпортними операціями, зберігаються не менше 3 років відповідно до вимог законодавства.

Податкове адміністрування імпортних операцій є складним, але вкрай важливим процесом, який забезпечує не лише законність діяльності підприємства, а й ефективність його фінансового управління. Успішне виконання цих завдань сприяє уникненню штрафів та санкцій, а також покращує прозорість фінансової звітності підприємства.

Фінансова та податкова звітність є інструментами, які дозволяють ПП «Золотопотіцьке» не лише виконувати вимоги законодавства, а й ефективно управляти зовнішньоекономічною діяльністю. Своєчасне та коректне складання звітності сприяє прийняттю стратегічних рішень, забезпечує прозорість фінансових потоків та мінімізує ризики, пов'язані з оподаткуванням у сфері ЗЕД.

Висновки до розділу 2

Дослідження особливостей організації та методики обліку зовнішньоекономічних операцій у ПП «Золотопотіцьке» показало, що ефективність професійного процесу значною мірою залежить від правильного управління фінансовою діяльністю підприємства. ПП «Золотопотіцьке» здійснює значний обсяг експортно-імпортних операцій, що вимагає врахування нормативно-правових аспектів, специфіки валютного регулювання, митних правил.

Організація обліку на підприємствах базується на чіткій структурі управління фінансовими потоками. Бухгалтерський відділ відповідає за реєстрацію валютних операцій, облік митних платежів та формування звітності. Завдяки автоматизації облікових процесів підприємство забезпечує точність і обробки даних, що особливо важливо при роботі з іноземними контрагентами. Інтеграція інформаційних технологій дозволяє уникати помилок, пов'язаних з ручним введенням даних, а також сприяти швидкому формуванню фінансової звітності.

Методика обліку враховує всі аспекти зовнішньоекономічної діяльності. Валютні операції обліковуються відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку, із застосуванням офіційного курсу Національного банку України для розрахунку курсових різниць. Ці різниці впливають на фінансовий результат і вимагають окремого відображення у звітності.

Загалом, організація обліку зовнішньоекономічних операцій у ПП «Золотопотіцьке» забезпечує підприємству ефективну взаємодію з іноземними контрагентами, оплачене виконання фінансових зобов'язань та відповідність чинному законодавству. Завдяки системному підходу до управління обліковими процесами підприємство мінімізує ризики, пов'язані з коливаннями валютних курсів і змінами в законодавчій базі, що дозволяє йому успішно функціонувати.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «ЗОЛОТОПОТІЦЬКЕ»

3.1. Аналіз динаміки та структури експортно-імпортних операцій в господарському процесі

Для аналізу імпоротної діяльності ПП «Золотопотіцьке» використовуються абсолютні, відносні показники та показники структури (географічної та товарної). Обсяг імпорту порівнюється за звітний рік з обсягом імпорту попереднього року або іншою базою. Також проводиться динамічний аналіз за кілька років, для чого застосовуються показники, такі як темпи приросту імпорту за кожен рік, середньорічний темп приросту та загальний приріст імпорту за весь період дослідження.

До абсолютних показників імпоротної діяльності ПП «Золотопотіцьке» можна віднести обсяг імпорту, витрати на виконання зовнішньоторговельних контрактів, кількість виконаних рекламацій.

Обсяг імпорту компанії за 2022 рік склав 405,6 тис. грн. Зокрема, продукція, яку підприємство імпортувало, включає різні сільськогосподарські товари та обладнання для аграрної діяльності. В 2023 році обсяг імпорту збільшився до 630,5 тис. грн, що на 55,4% більше порівняно з попереднім роком. Зокрема, імпорт продукції для сільськогосподарського сектору також зріс, що підвищило ефективність роботи підприємства.

Також для аналізу результатів імпоротної діяльності розраховуються накладні витрати, пов'язані з доставкою товарів на митний кордон та до складів підприємства. Витрати класифікуються за двома категоріями: в національній валюті (витрати на транспортування від митного кордону до складу підприємства) та в іноземній валюті (витрати на доставку товарів до митного кордону від іноземного постачальника).

Аналіз товарної структури імпорту та експорту є важливим для ПП «Золотопотіцьке». Це дозволяє оцінити конкурентоспроможність продукції на світовому ринку, а також дає уявлення про її якість на внутрішньому ринку. Високий рівень конкурентоспроможності продукції на міжнародному ринку свідчить про ефективну стратегію підприємства. Зміни в товарній структурі імпорту, а також в географічному напрямку, дозволяють оцінити, як змінюються обсяги імпорту та його склад у поточних і базових цінах.

ПП «Золотопотіцьке» є важливим гравцем на ринку вирощування зернових, бобових культур та олійних культур, і цей аналіз допомагає відстежити ефективність його імпортової діяльності, яка безпосередньо пов'язана з його основною аграрною діяльністю.

Протягом 2022 року ПП «Золотопотіцьке» здійснило експорт зернових та олійних культур на суму 18 460 706,03 грн, обсягом 1 725 тонн. У 2023 році обсяг експортованої продукції збільшився до 5 650 тонн. Це може бути позитивним для підприємства, оскільки збільшення частки експорту може призвести до зменшення ПДВ, адже експортні операції обкладаються ПДВ за нульовою ставкою.

Аналіз експортно-імпортової діяльності є важливим етапом у господарському процесі підприємства, оскільки дає змогу оцінити ефективність зовнішньоекономічних операцій, рівень витрат і доходів, а також стратегічні можливості підприємства в міжнародному середовищі.

На основі даних про імпортувальну діяльність ПП «Золотопотіцьке» було проведено оцінку динаміки за період 2022–2023 рр.

Таблиця 3.1

Аналіз динаміка обсягів імпорту ПП «Золотопотіцьке» за 2022-2023 рр.

№	Показники	2022 р.	2023 р.	Темп приросту (%)
1	Обсяг імпорту, тис. грн	405,6	630,5	55,4
2	Витрати на транспортування, тис. грн	120,4	160,3	33,2
3	Кількість рекламаций	0	0	-

Як видно з таблиці 3.1, обсяг імпорту зростає, а структура накладних витрат зазнавала змін. Збільшення обсягу імпорту пов'язане з розширенням виробничих потужностей підприємства та необхідністю оновлення обладнання для сільськогосподарської діяльності.

Основними категоріями продукції, яку імпортувало ПП «Золотопотіцьке», були сільськогосподарське обладнання, добрива та насіння (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Аналіз товарної структури імпорту ПП «Золотопотіцьке»
за 2022-2023 рр.**

№	Категорії продукції	Частка у структурі, %	2022 р.	2023 р.
1	Сільськогосподарське обладнання	60	243,4	378,3
2	Добрива	25	101,4	157,6
3	Насіння	15	60,8	94,6

У 2023 році спостерігалось збільшення обсягів експорту через ріст попиту на зернові культури, що вплинуло на загальні доходи (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3

**Аналіз динаміки експортної діяльності ПП «Золотопотіцьке»
за 2022-2023 рр.**

№	Показники	2022 р.	2023 р.	Темп приросту (%)
1	Обсяг експорту, тон	1725	5650	35,2
2	Вартість експорту, тис. грн.	12 871,85	18 460,71	30,2

- Збільшення імпорту свідчить про посилення інвестицій у розвиток підприємства.

- Збільшення експорту означає, що підприємство обрало правильну стратегію виходу на міжнародні ринки та диверсифікації каналів збуту.

Для подальшого успіху ПП «Золотопотіцьке» рекомендується розширювати ринки збуту, оптимізувати логістичні витрати та впроваджувати нові технології.

Якість продукції, яку підприємство експортує, повинна відповідати вимогам контрактів і технічним умовам. У разі невідповідності товарів, іноземний покупець має право на подачу рекламачії, тобто претензії до якості продукції, що можуть включати вимоги щодо усунення дефектів або зниження ціни. Для ПП «Золотопотіцьке» аналіз якості продукції проводиться через порівняння кількості рекламачій, їх сум та кількості задоволених рекламачій. Показник якості також визначається через процентне співвідношення суми задоволених рекламачій до загальної вартості реалізованої продукції.

Вихід на зовнішній ринок завжди пов'язаний із гострою конкурентною боротьбою. На світових товарних ринках представлено багато функціонально однорідних товарів і послуг, що задовольняють однакові потреби покупців за подібних або незначно відмінних умов. За таких умов перевага надається найбільш конкурентоспроможному товару та його виробнику.

Для підтвердження якості продукції підприємство регулярно проходить сертифікацію через відповідні міжнародні організації, що дозволяє

реалізовувати свою продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Такі сертифікації є необхідною умовою для ведення міжнародної торгівлі та підтвердження відповідності товарів світовим стандартам.

Протягом 2022–2023 років ПП «Золотопотіцьке» активно здійснювало експорт сільськогосподарської продукції до країн Європи, зокрема до Великої Британії, Італії, Латвії, Польщі та Румунії. Укладання договорів з іноземними контрагентами забезпечило ефективне постачання таких основних продуктів, як кукурудза, пшениця, соняшник та бобові культури.

Усі експортні операції супроводжувалися ретельним контролем якості продукції, що дозволило уникнути рекламацій. Співпраця з міжнародними партнерами сприяла підвищенню іміджу ПП «Золотопотіцьке» на світових ринках та зростанню його конкурентоспроможності.

3.2. Аналіз показників ділової активності та грошового потоку від зовнішньо-економічних операцій

Імпорт і експорт є важливими складовими зовнішньоекономічної діяльності підприємств, і для прийняття обґрунтованих рішень щодо їх ведення необхідно оцінювати ефективність цих операцій. Ефективність імпорту та експорту визначається через порівняння досягнутих економічних результатів з витратами, понесеними підприємством для їх отримання. Це дозволяє оцінити, наскільки доцільно здійснювати такі операції та виявити можливі негативні тенденції для вчасного коригування стратегії.

При плануванні імпорту чи експорту на етапі виходу на зовнішні ринки, основною задачею є визначення рівня ефективності. Це допомагає підприємству оцінити перспективи виходу на конкретні ринки для закупівлі певних товарів чи послуг або продажу продукції за кордон. Важливість такої оцінки також проявляється на стадії реалізації зовнішньоекономічної діяльності, де показники ефективності дозволяють виявити проблеми, що

можуть негативно впливати на бізнес, та допомагають приймати відповідні управлінські рішення щодо коригування діяльності або відмови від неефективних напрямків.

Для оцінки ефективності імпорту та експорту підприємства використовують різні методи та підходи. Одним із найбільш поширених є розрахунок показників ефективності, що ґрунтуються на порівнянні досягнутих результатів з витратами, необхідними для їх досягнення. Всі ці показники можна поділити на дві основні групи:

- Показники ефекту — різниця між результатами та витратами, виражена у грошових одиницях.

- Показники ефективності — співвідношення результатів до витрат.

Для коректного розрахунку цих показників важливо дотримуватись кількох принципів:

1. Принцип повного врахування витрат та результатів: усі витрати та результати повинні бути враховані, щоб уникнути спотворення оцінки ефективності.

2. Принцип порівняння з базовим варіантом: ефективність оцінюється через порівняння різних варіантів рішень із вибраним базовим варіантом.

3. Принцип приведення витрат і результатів у порівнянний вид: показники повинні бути приведені до спільних одиниць виміру, щоб їх можна було порівняти.

4. Принцип приведення різночасових витрат і результатів до одного моменту часу: для забезпечення об'єктивної оцінки різночасові витрати та результати мають бути приведені до одного моменту часу.

Основними показниками, що характеризують імпорт та експорт товарів, є:

- контрактна ціна товарів,
- собівартість одиниці товару,
- загальна сума витрат на одиницю товару,

- фінансові результати від реалізації товарів.

При порівнянні результатів імпортних або експортних операцій важливо використовувати дані про аналогічні поставки продукції:

- від тих самих іноземних постачальників або покупців у попередні та звітні періоди,
- від інших постачальників чи покупців,
- від вітчизняних постачальників чи покупців.

Аналіз ефективності поставок включає:

- оцінку доцільності укладання контрактів,
- дослідження формування собівартості та витрат,
- аналіз факторів, що впливають на фінансові результати,
- оцінку ефективності використання товарів у виробничих чи торгових цілях.

Крім того, на ринках функціонують товарні групи, які задовольняють однакові потреби споживачів за схожими умовами. У таких випадках найбільш конкурентоспроможними є ті товари, які можуть продаватися за цінами, не нижчими за середньоринкові, і які здатні ефективно конкурувати з аналогічними товарами від інших виробників. Це важливий аспект при ухваленні рішень щодо ведення імпортних або експортних операцій.

Таким чином, для успішного ведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства повинні постійно оцінювати ефективність імпорту та експорту, зважаючи на економічні показники та конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Аналіз показників ділової активності та грошового потоку від зовнішньоекономічних операцій ПП «Золотопотіцьке» вимагає комплексного підходу для оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності, зокрема в контексті імпорту та експорту.

Обсяг імпорту за 2023 рік склав 630,5 тис. грн, що на 55,4% більше, ніж у 2022 році (405,6 тис. грн). Це свідчить про значне збільшення ділової

активності в частині імпорту, що може бути пов'язано з розширенням виробничих потужностей та потребою в новому обладнанні для сільськогосподарської діяльності.

Основними категоріями імпортованої продукції є сільськогосподарське обладнання (60%), добрива (25%) та насіння (15%). Збільшення обсягу імпорту обладнання та добрив може свідчити про підвищення технологічного рівня виробництва та потребу у високоякісних матеріалах для аграрної діяльності.

У 2023 році обсяг експорту зменшився на 35,2%. Вартість експорту також знизилась на 30,2%. Це може свідчити про зменшення попиту на зернові культури або про негативні зовнішньоекономічні умови, що впливають на доходи підприємства.

Важливою характеристикою якості продукції є відсутність рекламаций у 2022–2023 роках, що свідчить про високу конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції ПП «Золотопотіцьке» на міжнародних ринках.

Спад експорту вимагає перегляду стратегії підприємства щодо виходу на міжнародні ринки. Потрібно розглянути можливість диверсифікації продукції та пошуку нових ринків збуту, щоб зменшити залежність від скороченого попиту на зернові культури.

Витрати на транспортування товарів (від митного кордону до складів підприємства) у 2023 році склали 160,3 тис. грн, що на 33,2% більше, ніж у 2022 році (120,4 тис. грн). Це свідчить про зростання витрат, пов'язаних з імпортними операціями, що може бути зумовлене як збільшенням обсягів імпорту, так і підвищенням вартості транспортування чи змінами в умовах доставки.

Доставка товарів від іноземних постачальників є важливим елементом витрат на імпорт. Оскільки значна частина витрат у 2023 році була виражена в іноземній валюті, зміни валютного курсу можуть суттєво впливати на витрати підприємства. Однак точні суми витрат на доставку від іноземних

постачальників не були надані, що потребує подальшого уточнення для оцінки впливу коливань валютних курсів на грошові потоки.

Зменшення обсягу та вартості експорту може також вплинути на грошові потоки підприємства. Оскільки експортна продукція обкладається ПДВ за нульовою ставкою, зменшення обсягу експорту може призвести до зменшення обсягів вивезених товарів і зниження доходів у національній валюті.

Проте, з огляду на високу якість продукції, що не призводить до рекламаций, ймовірно, експортні контракти зберігаються стабільними в частині виконання умов постачання, що може позитивно вплинути на довіру міжнародних партнерів.

Для визначення коефіцієнта конкурентоспроможності експортованої продукції ПП «Золотопотіцьке» розрахуємо відповідні економічні показники, порівнюючи ціни на продукцію на зовнішньому та внутрішньому ринку, а також враховуючи валові витрати. Наведемо приклад розрахунку на базі декількох експортних товарів, що вирощуються підприємством (кукурудза, пшениця, соняшник, бобові).

Таблиця 3.4

**Визначення економічної ефективності здійснення експортної операції
ПП «Золотопотіцьке»**

Товари	Кількість, т	Ціна на зовн. ринку (грн)	Ціна на внутр. ринку (грн)	Валові витрати на зовн. ринку (грн)	Валові витрати на внутр. ринку (грн)	Економічна вигода (грн)	Коефіцієнт конкурентоспроможності товару
Кукурудза	2000	820	1050	1640000	2100000	460000	1,28
Пшениця	1800	920	1150	1656000	2070000	414000	1,25
Соняшник	1500	1050	1300	1575000	1950000	375000	1,24
Соя	1200	950	1200	1140000	1440000	300000	1,26
Разом	7500	—	—	6011000	7560000	154900	1,26

Для розрахунку коефіцієнта конкурентоспроможності експортованої продукції використовуються наступні формули:

1. Коефіцієнт конкурентоспроможності товару = Ціна на внутрішньому ринку / Ціна на зовнішньому ринку

2. Економічна вигода = Валові витрати на внутрішньому ринку – Валові витрати на зовнішньому ринку

Як видно з таблиці, коефіцієнт конкурентоспроможності для кожної з експортованих товарних позицій ПП «Золотопотіцьке» перевищує одиницю, що означає конкурентоспроможність експортованих товарів. Це підтверджує, що експорт продукції вигідний для підприємства, оскільки вартість експортованих товарів на зовнішньому ринку нижча за внутрішню вартість при забезпеченні значної економічної вигоди.

Рекомендації для покращення грошових потоків та активності підприємства:

- зменшення попиту на основні експортні товари потребує розширення ринків збуту та пошуку нових партнерів. Рекомендується зосередити зусилля на розширенні експорту до нових країн або секторах, де попит на сільськогосподарську продукцію може бути вищим;

- зростання витрат на транспортування потребує уваги до оптимізації логістичних процесів та можливого перегляду умов доставки з постачальниками;

- вкладення в нові технології допоможуть знизити витрати на виробництво та покращити конкурентоспроможність продукції на міжнародних ринках;

- створення системи моніторингу та управління витратами на імпорт і експорт, а також регулярний аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій допоможуть підприємству своєчасно реагувати на зміни на ринку.

Загалом, для ПП «Золотопотіцьке» важливо продовжувати інвестиції в розвиток виробничих потужностей і пошук нових ринків, одночасно знижуючи ризики, пов'язані з коливаннями попиту на основні експортні товари.

3.3. Аналіз рентабельності експортно-імпортних операцій та підходи до підвищення його інформативності

Аналіз рентабельності експортно-імпортних операцій є ключовим елементом для ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, особливо для таких компаній, як ПП «Золотопотіцьке», що здійснюють значний імпорт і експорт сільськогосподарської продукції. Рентабельність можна оцінювати через співвідношення доходів від експортних і імпортних операцій до витрат на їх реалізацію. Важливо не тільки оцінити дохідність операцій, але й виявити напрямки для її покращення, враховуючи зміни в ринкових умовах.

Експортна рентабельність ПП «Золотопотіцьке» залежить від різниці між ціною на зовнішньому ринку та витратами на виробництво і транспортування товару. За умови зниження обсягів експорту, необхідно оцінити ефективність кожного контракту, порівнюючи витрати з доходами, отриманими від продажу за кордон. Висока конкурентоспроможність продукції ПП «Золотопотіцьке» на міжнародних ринках забезпечує стабільний попит, навіть у складних економічних умовах.

Рентабельність експорту можна оцінити через розрахунок:

Рентабельність експортних операцій = $(\text{Дохід від експорту} - \text{Витрати на експорт}) / \text{Витрати на експорт} * 100\%$.

При цьому важливо враховувати зниження вартості продукції через зменшення обсягу експортованої продукції на 35,2% та зменшення вартості експорту на 30,2%. Для підвищення рентабельності потрібно переглянути

стратегію виходу на нові ринки і шукати більш вигідні умови на міжнародних платформах.

Імпорт товарів також є важливим компонентом зовнішньоекономічної діяльності ПП «Золотопотіцьке», оскільки підприємство імпортує значну частину необхідного сільськогосподарського обладнання, добрив та насіння. Збільшення обсягу імпорту на 55,4% у 2023 році вимагає детального аналізу витрат на закупівлю, транспортування та інші супутні витрати.

Рентабельність імпорту можна оцінити через:

Рентабельність імпортованих операцій = $(\text{Вигоди від імпорту} - \text{Витрати на імпорт}) / \text{Витрати на імпорт} * 100\%$.

Підвищення витрат на транспортування (на 33,2% більше, ніж у 2022 році) впливає на загальну рентабельність імпортованих операцій. Тому потрібно працювати над оптимізацією логістичних процесів, переглядати умови доставки з постачальниками і мінімізувати валютні ризики через використання більш стабільних валютних курсів.

Щоб забезпечити більш точну оцінку рентабельності експортно-імпортованих операцій, ПП «Золотопотіцьке» може використовувати кілька підходів:

Для точного розрахунку рентабельності необхідно постійно збирати дані не лише про ціну товару та витрати на транспортування, а й про зміни в умовах доставки, вартості сировини, логістики і митних витратах.

Використання маржинального аналізу це дозволить оцінити ефективність кожного контракту окремо та визначити, які з експортно-імпортованих операцій є найбільш прибутковими.

Оскільки значна частина витрат на імпорт виражена в іноземній валюті, важливо постійно моніторити зміни валютного курсу і, за необхідності, коригувати ціни для збереження рентабельності.

Об'єднання даних про експортно-імпортні операції з бухгалтерськими звітами дозволить більш точно оцінити вплив зовнішньоекономічної діяльності на загальні фінансові показники підприємства.

Вкладення в інновації, що дозволяють знижувати витрати на виробництво та підвищувати якість продукції, допоможуть покращити конкурентоспроможність на міжнародних ринках, а отже, збільшити рентабельність експортних операцій.

Рекомендації для підвищення рентабельності:

1. ПП «Золотопотіцьке» може зосередитися на оптимізації транспортування та пошуку дешевших варіантів доставки, переглянути умови співпраці з логістичними компаніями, а також диверсифікувати джерела постачання для зниження ризиків.

2. Зменшення обсягу експорту вимагає пошуку нових ринків для продажу продукції. Потрібно зосередитися на країнах з вищим попитом на зернові культури або диверсифікувати асортимент продукції, що експортується.

3. ПП «Золотопотіцьке» повинно продовжувати імпортувати необхідні ресурси для виробництва, але також розглянути можливість скорочення витрат через оптимізацію асортименту імпортних товарів, вибір більш дешевих постачальників або заміщення певних імпортних товарів внутрішнім виробництвом.

4. Зважаючи на валютні коливання, підприємству рекомендується використовувати хеджування валютних ризиків, щоб зменшити вплив несприятливих змін валютного курсу на витрати та доходи.

Аналіз рентабельності експортно-імпортних операцій ПП «Золотопотіцьке» показує, що компанія має високий потенціал для підтримки конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Однак, щоб зберегти або підвищити рентабельність в умовах зменшення обсягів експорту та зростання витрат на імпорт, підприємству потрібно активно працювати над оптимізацією витрат, розширенням ринків збуту та інвестиціями в нові технології.

Висновки до розділу 3

Аналіз експортно-імпортних операцій підприємства «Золотопотіцьке» дозволив визначити основні аспекти зовнішньоекономічної діяльності, що впливають на його фінансові результати. Підприємство орієнтується на експорт сільськогосподарської продукції та імпорт ресурсів для забезпечення виробничих процесів.

Одним з ключових напрямів діяльності є експорт зернових культур, які приносять основний дохід підприємству. Основні ринки збуту охоплюють країни ЄС. Водночас помітно зростає інтерес до продукції, що відкриває можливості для підвищення прибутковості та розширення обсягів експорту.

Підприємство залежить від імпорту добрив, насіння, техніки та засобів захисту рослин, які закупаються в основному з європейських країн. Значну роль у формуванні собівартості продукції відіграють коливання валютного курсу та транспортні витрати.

Основними проблемами є валютні ризики, які посилюють нестабільність фінансових показників; високі витрати на логістику, що знижують загальну рентабельність операцій; обмежений доступ до фінансування, який ускладнює оновлення виробничих потужностей та розвиток експорту.

Шляхи підвищення фінансової ефективності ПП «Золотопотіцьке»:

- застосування стратегій хеджування валютних ризиків допоможе мінімізувати фінансові втрати;
- оптимізація транспортних процесів через партнерства з логістичними компаніями та впровадження сучасних рішень дозволить знизити витрати;
- диверсифікація ринків збуту сприятиме зменшенню залежності від існуючих торговельних партнерів;
- залучення доступних кредитних ресурсів від міжнародних фінансових установ відкриє можливості для інвестицій у модернізацію та інновації.

ПП «Золотопотіцьке» має значний потенціал для поліпшення фінансової ефективності завдяки стратегічному підходу до управління експортно-

імпортними операціями. Оптимізація логістичних витрат, використання механізмів управління ризиками та пошук нових ринків забезпечать стабільне зростання прибутковості підприємства у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) є важливою складовою економічної діяльності всіх учасників ринкових відносин. У часи централізованої, планової економіки зовнішньоекономічні зв'язки здійснювались виключно на державному рівні, але з переходом до ринкової економіки з'явився широкий спектр можливостей для проведення імпорتنих операцій на рівні окремих виробничих структур. Сьогодні підприємства мають повну свободу у виборі іноземних партнерів, найменувань товарів, умов контракту, ціни, обсягів та строків доставки.

Імпорт для українських суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності полягає у закупівлі товарів у зарубіжних контрагентів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України. Це включає також придбання товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями, які розташовані за кордоном.

Таким чином, імпортна діяльність стала комплексом виробничо-економічних, організаційно-економічних і комерційних функцій, які покликані забезпечувати потреби підприємств у закордонних ресурсах. Проте виникає питання оптимізації імпорتنих операцій, що має на меті знаходження оптимальних обсягів закупівлі іноземних товарів для максимізації вигоди для національної економіки. Оптимізація імпорту передбачає не лише визначення оптимального співвідношення між імпортованими і внутрішньо виробленими товарами, але й досягнення балансу у міжнародних економічних відносинах.

Виходячи з цього, імпорт є одним із ключових показників, який впливає на макроекономічні процеси країни, та має вагомий вплив на розвиток її національної економіки.

Експорт, як і імпорт, є основним елементом зовнішньоекономічної діяльності, що забезпечує надходження валютних коштів та сприяє розвитку національної економіки. Експорт полягає у реалізації товарів та послуг за

кордон, що сприяє розширенню ринків збуту, підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств та залученню іноземних інвестицій.

За умов ринкової економіки експорт дозволяє підприємствам обирати партнерів за кордоном, визначати умови контрактів, номенклатуру товарів, а також обсяги та строки постачання продукції. Це надає підприємствам більшу гнучкість у формуванні стратегії зовнішньої торгівлі та дозволяє адаптуватись до змінних умов міжнародного ринку.

Основна проблема в експортній діяльності полягає в досягненні балансу між внутрішнім споживанням продукції та її вивезенням за кордон. Необхідно також враховувати питання оптимізації експортних обсягів, що дозволить зберігати стабільні економічні показники всередині країни і сприяти позитивному сальдо торгового балансу.

Оптимізація експорту передбачає максимальне використання конкурентних переваг країни, таких як наявність ресурсів, виробничих потужностей або високого рівня професіоналізму в певних галузях. Це дозволяє Україні розширювати свою присутність на міжнародному ринку, зміцнюючи економічні відносини з іншими країнами.

Отже, експорт, як і імпорт, відіграє вирішальну роль у формуванні економічної стабільності країни, а також забезпечує інтеграцію національної економіки в світову економічну систему, стимулює інноваційний розвиток і дозволяє отримувати вигоду від міжнародного обміну товарами та послугами.

Документальне оформлення зовнішньоекономічних операцій є невід'ємною частиною господарської діяльності ПП «Золотопотіцьке» і важливим елементом його облікової системи. Воно забезпечує повний контроль за експортними та імпортними операціями, відповідність законодавчим нормам та підвищення ефективності управління підприємством. Чітке документування дає змогу підприємству знижувати валютні та податкові ризики, підвищувати

прозорість та достовірність фінансової звітності, а також покращувати конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Впровадження стандартизованих процедур у документуванні експортно-імпортних операцій, врахування вимог П(С)БО 21 щодо обліку валютних операцій, належний облік курсових різниць та спрощена система оподаткування забезпечують зростання економічної стійкості підприємства. Завдяки точному і вчасному документальному обліку зовнішньоекономічних операцій підприємство має можливість ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, що сприяють розширенню його діяльності на зовнішніх ринках.

Синтетичний та аналітичний облік експортно-імпортних операцій на підприємстві, зокрема на прикладі ПП «Золотопотіцьке», відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності та ефективності управлінських рішень. Синтетичний облік дозволяє підприємству контролювати загальні показники зовнішньоекономічної діяльності, відстежуючи дебіторську і кредиторську заборгованість, тоді як аналітичний облік надає глибше розуміння кожної операції, даючи змогу краще контролювати контрагентів, умови контрактів і фінансові потоки. Застосування автоматизованих інструментів обліку, регулярної звітності та детального аналізу фінансових даних сприяє підвищенню ефективності діяльності та зменшенню фінансових ризиків. Рекомендовані заходи з оптимізації облікових процесів забезпечать підприємству можливість своєчасно реагувати на зміни у зовнішньоекономічному середовищі, вдосконалювати управлінські рішення, планувати закупівлі та продажі більш обґрунтовано. Таким чином, інтеграція синтетичного та аналітичного обліку створює міцний фундамент для сталого розвитку та фінансового зростання підприємства в умовах глобалізованого ринку.

Аналіз імпортової діяльності ПП «Золотопотіцьке» свідчить про активний розвиток підприємства та його адаптацію до змін на зовнішньому ринку. Структурований підхід до аналізу, що охоплює показники обсягів імпорту,

накладних витрат і географічного напрямку, дозволяє підприємству розробляти обґрунтовані управлінські рішення для оптимізації своєї зовнішньоекономічної діяльності.

Таким чином, ПП «Золотопотіцьке» демонструє високу якість продукції, відсутність рекламаций з боку покупців і сертифіковану відповідність міжнародним стандартам, що підвищує його конкурентоспроможність.

Аналіз імпортової діяльності та грошових потоків ПП «Золотопотіцьке» свідчить про зростання обсягів імпорту й витрат у 2022-2023 роках вказує на активний розвиток підприємства на зовнішніх ринках. Разом із тим, зміни в географічній структурі імпорту, зокрема збільшення частки Нідерландів та Швейцарії, підкреслюють диверсифікацію постачальників, що сприяє зниженню ризиків залежності від окремих партнерів. Зниження витрат на експорт у 2020 році позитивно вплинуло на рентабельність підприємства. Для подальшого зростання ефективності рекомендується оптимізація логістики, зниження транспортних та адміністративних витрат, що дозволить зменшити накладні витрати та підвищити конкурентоспроможність компанії на міжнародному ринку.

Аналіз рентабельності експортно-імпортних операцій ПП «Золотопотіцьке» дозволяє зробити висновок про ефективність його діяльності на зовнішніх ринках. Показники рентабельності експортних і імпортних операцій свідчать про потенціал для підвищення прибутковості шляхом оптимізації витрат на транспортування, диверсифікації постачальників, автоматизації бізнес-процесів і управління валютними ризиками. Застосування сучасних методів фінансового аналізу, таких як моделювання, аналіз чутливості та бізнес-аналітика, сприятиме покращенню інформативності аналізу та ухваленню обґрунтованих управлінських рішень для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про зовнішньоекономічну діяльність. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Господарський кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 462 с.
4. Швайка Л. А. Регулювання економіки: навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 435 с.
5. Мельник Л. Г. Економіка та інформація: економіка інформації та інформація в економіці: енциклопедичний словник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 384 с.
6. Засадний Б.А. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2015. 286 с.
7. Закон України Про господарські товариства. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
8. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
9. Про затвердження форми Декларації про валютні цінності, доходи та майно, що належать резиденту України і знаходяться за її межами. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0018-96>.
10. Про Митний тариф України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>
11. Митний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

12. Кравцова О.М. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Львів: Магнолія, 2018. 224 с.
13. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2017. 216 с.
14. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 368 с.
15. Податковий кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
17. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>
18. Цивільний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
19. Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text
20. Про стягнення на користь бюджету пені за порушення термінів розрахунків в іноземній валюті. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v218a600-05#Text>
21. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів". *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
22. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ. *Офіційний вебпортал парламенту України*.

URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_456

23. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів. *Офіційний вебпортал парламенту України.*

URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

24. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року). *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007#Text

25. Прокопишин О. С. Податок на додану вартість: особливості оподаткування та обліку в експортно-імпортних операціях. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 4(1). - С. 72-75.

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 (МСБО 12). Податки на прибуток. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_012

27. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0338-99>

28. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: начальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 556 с.

29. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

30. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 524 с.

31. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство		Дата(рік,місяць,число)	2023	01	01
Приватне підприємство "Золотопотіцьке"		за ЄДРПОУ	31878050		
Територія	ТЕРНОПІЛЬСЬКА	за КАТОТТГ	UA61060000000068766		
Організаційно-правова форма господарювання		Приватна			
Вид економічної діяльності		Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КОПФГ	120	
Середня кількість працівників, осіб		24	за КВЕД	01.11	
Одиниця виміру:		тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон		48400, ТЕРНОПІЛЬСЬКА, БУЧАЧ, вулиця ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, 69	,354426663		

1.Баланс на 31 грудня 2022 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби :	1010	30 582,6	29 539,4	
первісна вартість	1011	45 043,8	48 060,6	
знос	1012	(14 461,2)	(18 521,2)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	30 582,6	29 539,4	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	18 472,1	39 380,3	
у тому числі готова продукція	1103	15 229,4	29 240,8	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 024,8	2 729,3	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2 477,3	6 455,1	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 562,4	3 614,9	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	17,1	681,1	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	50,7	96,6	
Усього за розділом II	1195	26 604,4	52 957,3	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	57 187,0	82 496,7	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 000,0	2 000,0
Додатковий капітал	1410	18 879,7	18 879,7
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	23 049,6	40 351,6
Неоплачений капітал	1425	(18,9)	(18,9)
Усього за розділом I	1495	43 910,4	61 212,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	10 000,0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	9 201,8	4 600,5
розрахунками з бюджетом	1620	100,2	4,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	24,2
розрахунками з оплати праці	1630	0,1	85,8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 974,5	6 569,6
Усього за розділом III	1695	13 276,6	21 284,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	57 187,0	82 496,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	51 629,7	44 203,2
Інші операційні доходи	2120	6 930,4	5,2
Інші доходи	2240	919,6	188,5
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	59 479,7	44 396,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(28 259,6)	(27 231,5)
Інші операційні витрати	2180	(13 015,8)	(1 370,4)
Інші витрати	2270	(902,3)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(42 177,7)	(28 601,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	17 302,0	15 795,0
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	17 302,0	15 795,0

Керівник _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

Москалик Ірина Михайлівна
(ініціали, прізвище)

Зінчак Марія Йосипівна
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ			
		Дата (рік, місяць, число)	2024	1	1
Підприємство	Приватне підприємство "Золотопотіцьке"	за ЄДРПОУ			
Територія	ТЕРНОПІЛЬСЬКА	за КАТОТТГ ¹	UA61060000000068766		
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФГ	120		
Вид економічної діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.11		
Середня кількість працівників, осіб	22				
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком					
Адреса, телефон	48400, ТЕРНОПІЛЬСЬКА, БУЧАЧ, вулиця ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, 69		0684490063		

1. Баланс на 31.12.2023 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	0	0	
первісна вартість	1001	0		
накопичена амортизація	1002	(0)	()	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	74	
Основні засоби:	1010	29539.4	32409	
первісна вартість	1011	48060.6	57127.6	
знос	1012	(18521.2)	(24718.6)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0		
Інші необоротні активи	1090	0		
Усього за розділом I	1095	29539.4	32483	
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	39380.3	52312.9	
у тому числі готова продукція	1103	29240.8	39342	
Поточні біологічні активи	1110	0		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2729.3	2317.5	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	6455.1	11770.4	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3614.9	1847.6	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0		
Гроші та їх еквіваленти	1165	681.1	285.6	
Витрати майбутніх періодів	1170	0		
Інші оборотні активи	1190	96.6	800.7	
Усього за розділом II	1195	52957.3	69334.7	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0		
Баланс	1300	82496.7	101817.7	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2000	2000
Додатковий капітал	1410	18879.7	19674.8
Резервний капітал	1415	0	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40351.6	46225.3
Неоплачений капітал	1425	(18.9)	(18.9)
Усього за розділом I	1495	61212.4	67881.2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	10000	18542.8
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	4600.5	7702.9
розрахунками з бюджетом	1620	4.2	2.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	24.2	21.9
розрахунками з оплати праці	1630	85.8	48.6
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	6569.6	7618.2
Усього за розділом III	1695	21284.3	33936.5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
Баланс	1900	82496.7	101817.7

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2023 р.

Форма N 2-м

Код за КУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	65154	51629.7
Інші операційні доходи	2120	711.1	6930.4
Інші доходи	2240	18.4	919.6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	65883.5	59479.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(48763.5)	(28259.6)
Інші операційні витрати	2180	(10236.7)	(13015.8)
Інші витрати	2270	(1009.5)	(902.3)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(60009.7)	(42177.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	5873.8	17302
Податок на прибуток	2300	()	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	5873.8	17302

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Москалик Ірина Михайлівна

(ініціали, прізвище)

Зінчак Марія Йосипівна

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.